



INNKALLING

til

formannskapsmøte


Det innkalles til formannskapsmøte på Kommunehuset mandag 19. mars kl. 19.00.

Til behandling:

- | | |
|-------------|--|
| F-SAK 07/12 | REFERATER OG HØRINGER |
| F-SAK 08/12 | ORIENTERING OM INNBYGGERUNDERSØKELSEN 2012 |
| F-SAK 09/12 | SØKNAD OM FORLENGELSE AV BREDBÅNDFIBER
TIL SANDEMFELTET |
| F-SAK 10/12 | SØKNAD OM STØTTE TIL PROSJEKTER I 2012 |
| F-SAK 11/12 | EIERSTRATEGI FOR ØSTFOLD ENERGI AS |
| F-SAK 12/12 | KJØP AV AKSJER I INSPIRIA SCIENCE CENTER |
| F-SAK 13/12 | REGIONALPARK HALDENKANALEN – GODKJENNING
AV CHARTERET, FINANSIERING OG VALG TIL
STYRENDE ORGANER |
| F-SAK 14/12 | ORDFØRERSTAFETT –
"STATEN MÅ GI MER PENGER TIL VEI" |
| F-SAK 15/12 | RAPPORT FINANSFORVALTNINGEN 2011 |
| F-SAK 16/12 | VIDEREFØRING AV AVISA GRENSELAND |
| F-SAK 17/12 | VALG AV REPRESENTANT TIL STYRE I NORMEKA AS |
- Eventuelt.

Forfall meldes kommuneadministrasjonen snarest.
Rømskog, 12.03.12


Kari Pettersen
ordfører


Anne Kirsti Johnsen
rådmann



SAK: REFERATER OG HØRINGER

Behandler organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.12	07/12	

Saksbehandler: Mette Trandem

1. HVA SAKEN GJELDER:

Referatsaker og høringer.

Referatsaker:

1. Årsberetning 2011 for Haukenestårnet i Rømskog.
2. Takkebrev fra Frelsesarmeen for kr. 2.000,- som ble gitt i gave.
3. Utskrift fra styremøte i Mortenstua skole 15.12.11.
4. Strategi for eierskapet i Østfold Energi 2012.
5. Referat fra styringsgruppen i utviklingsavtale – grensekommunene 10.10.11.

Høringer:

1. Kunnskapsdepartementet: Høring av NOU 2012: 1 Til barnas beste – Ny lovgivning for barnehagene. **Høringsfrist: 04.05.12. Saksbehandler: Unni Degnes.** Det gis ikke uttalelse.
2. Justis- og beredskapsdepartementet: Høring NOU 2012: 4 Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper. **Høringsfrist: 01.06.12. Saksbehandler: Kjell Flenstad.** Det gis ikke uttalelse.
3. Justis- og beredskapsdepartementet: Høring – forslag til forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter. **Høringsfrist: 15.05.12. Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen.** Det gis ikke uttalelse.
4. Utenriksdepartementet: Høring NOU 2012 : 2 – Utenfor og innenfor – Norges avtaler med EU. **Høringsfrist: 06.05.12. Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen.** Ingen uttalelse.
5. Justis- og beredskapsdepartementet: Høring: Alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd. **Høringsfrist: 23.04.12. Saksbehandler: Jon Riiser.** Ingen uttalelse.
6. Helse- og omsorgsdepartementet: Høringsnotat: Utkast til forskrift om virksomhetsovergrepene behandlede helseregistre i formaliserte arbeidsfellesskap. **Høringsfrist: 16.03.12. Saksbehandler: Bjørg Tørnby Nilsen.** Ingen uttalelse.
7. Helse- og omsorgsdepartementet: Høring – Forslag om særlige regler for gjennomføring av psykisk helsevern i regionale sikkerhetsavdelinger, herunder i enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå. **Høringsfrist: 22.03.12. Saksbehandler: Bjørg Tørnby Nilsen.**
8. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet: Invitasjon til høring – NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning. **Høringsfrist: 07.05.12. Saksbehandler: Unni Degnes.**



RØMSKOG KOMMUNE

9. Helse- og omsorgsdepartementet: Høring – NOU 2011: 21 Når døden tjener livet – Er forslag til nye lover om transplantasjon, obduksjon og avgivelse av lik. **Høringsfrist: 02.05.12. Saksbehandler: Lasse Christensen.**
10. Østfold fylkeskommune: Høring – Regional transportplan mot 2050. **Høringsfrist: 01.05.12. Saksbehandler: Kjell Flenstad.**

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

Referater og høringer tas til orientering.

Rådmannen i Rømskog, 06.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:



**SAK: ORIENTERING OM
 INNBYGGERUNDERSØKELSEN 2012**

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.2012	08/12	030

Saksbehandler: Roar Karlsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Innbyggerundersøkelse våren 2012

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

Informasjonen tas til orientering.

Rådmannen i Rømskog, 12.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Administrasjonen vil i vår gjennomføre en innbyggerundersøkelse. Det er malen fra Kommuneforlagets bedrekommune.no som brukes slik vi har gjennomført både medarbeiderundersøkelse og brukerundersøkelse i barnehagen i 2011.

Spørsmålene dreier seg blant annet om hvor fornøyde innbyggerne er med Rømskog kommune som tilrettelegger for næring og arbeid, transport, levekår, bomiljø, servicetilbud, kultur og kommunen som bokommune. Undersøkelsen er ikke en brukerundersøkelse.

Undersøkelsen skal fortrinnsvis besvares på WEB, men det vil også være mulig å levere svar på papir. Det vil bli sendt ut spørreskjema til alle innbyggere over 18 år.



RØMSKOG KOMMUNE

Det er lagt følgende tidsplan:

Informasjon til politikere, ansatte og innbyggere	2. halvdel mars
Utsendelse	Uke 16
”Purring” Rømsjingen og WEB-side	Uke 18
Svarfrist	7.mai
Bearbeiding av data	Uke 19 og 20
Info om resultat, politikere, ansatte, Indre og WEB	fra 21.mai
Evaluering, etterarbeid og oppfølging	mai og juni

Administrator for undersøkelsen er Roar Karlsen.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Undersøkelsen vil gi innbyggerne mulighet til å fremme sine synspunkter ifht kommunen. Innspillene vil politikerne kunne ta med inn i arbeidet med kommunens planstrategi og samfunnsdel i kommuneplanen.

6. AKTUELLE VEDLEGG:

7. UTSKRIFT SENDT:



RØMSKOG KOMMUNE

SAK: SØKNAD OM FORLENGELSE AV BREDBÅNDFIBER TIL SANDEMFELTET

Behandler organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark. nr.
Formannskapet	19.03.12	09/12	034

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Søknad fra Rømskog Frp om forlengelse av bredbåndfiber til Sandemfeltet.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Behov og kostnader knyttet til utbygging av bredbåndfiber utredes og eventuelt behandles i forbindelse med handlingsplan og budsjett 2013.

Rådmannen i Rømskog, 05.03.12

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Rømskog Frp har fremmet en søknad om at kommunen skal finansiere utbygging av bredbåndfiber til Sandemfeltet fra der man kjører av fra rv 21 for å ta opp til hotellet.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

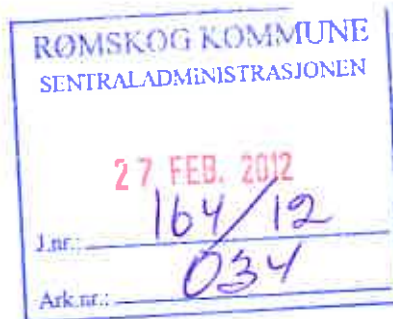
Rådmannen mener at en investering av et slikt omfang må utredes og eventuelt behandles i en større sammenheng. Behov og kostnader må vurderes ifht hvor mange husstander, og hvilke områder av kommunen som ønsker å koble seg til en slik løsning.

6. AKTUELLE VEDLEGG

Søknad fra Rømskog Frp.

7. UTSKRIFT:

Bjarte Norheim
Haukli
1950 Rømskog



21.2.2012

Rømskog kommune
v/rådmann Anne Kirsti Johnsen
1950 Rømskog

Forlengelse av fiber til Sandemfeltet

I forbindelse med at Rømskog ønsker å være en attraktiv bokommune ønsker jeg at det blir fremmet et forslag om videreføring av bredbånd med fiber til Sandemfeltet. Vi har i dag enkelte som «telependler», men kobberlinjen til Telenor er av en slik kvalitet at avbrudd stadig forekommer.

Jeg har vært i kontakt med Birger Slupstad i Høland og Setskog Elverk og de har et grovt kostnadsestimat på fremføring av fiber til trafoen som ligger på Haukenesfeltet. Det er en forutsetning at Fortum godkjenner bruk av jordkabel fra innkjøring til hotellet og frem til trafo.

Fra Birger Slupstad:

Viser til telefonsamtale vedr. framføring av fiber til nytt boligfelt på gnr. 67, bnr. 156 i Rømskog kommune.

I dag har vi nærmeste skjøtebombe for fiber ved innkjørselen til hotellet. På kartverket har vi målt denne avstanden langs høyspentluftlinjen, og kommet fram til en lengde på ca. 2200 m. Under forutsetning av at vi får tillatelse fra netteieren, Fortum Distribusjon, til å bytte ut bestående jordtråd til en OPGW G48 med integrert fiberkabel, kan det regnes en kostnad på ca. kr. 100.000,- pr. km.

D.v.s. at en må regne med en kostnad på ca. 250.000,- for å få fiberen fram til området.

Vi presiserer at dette kun er et grovt prisoverslag og ikke noe fastpristilbud.

Håper dette er en sak som kan bli tatt med i neste formannskapsmøte/kommunestyremøte.

Ta kontakt hvis det er behov for ytterligere informasjon.

Vennlig hilsen,

Bjarte Norheim
Lokallagsleder Rømskog FrP



RØMSKOG KOMMUNE

SAK: SØKNAD OM STØTTE TIL PROSJEKTER I 2012

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark. nr.
Formannskapet	19.03.12	10/12	033

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Søknad fra Aurskog-Høland Reiselivslag om støtte til drift av Turistinformasjonskontoret.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Det bevilges inntil kr 60 000 til Aurskog-Høland Reiselivslag til drift av Turistinformasjonskontoret. Beløpet som bevilges fra Grenserådets Utviklingsavtale kommer til fratrekk.
2. Beløpet dekkes over formannskapets tilleggsbevilgning 14900 – 1990 – 120.

Rådmannen i Rømskog 8.03.12

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Aurskog-Høland Reiselivslag har fremmet en søknad om at kommunen skal bidra med kr 60 000 til finansiering av driften av Turistinformasjonskontoret på Bjørkelangen. Kontoret er autorisert av NHO reiseliv, og er et samarbeid mellom Aurskog-Høland kommune, Høland og Setskog sparebank og Bjørkelangen stasjon AS. Aurskog-Høland kommune bidrar med tilsvarende sum, samt gratis husleie og kontorhold.

Turistinformasjonen var godt besøkt i 2011, og ønsker å satse videre i 2012. Den som er ansatt i reiselivslaget bor i Rømskog.

Grenserådets Utviklingsavtale har bevilget kr 100 000 til turistinformasjon på Ørje og Bjørkelangen, eventuelt også Strømsfoss og Rømskog. Midlene er ikke fordelt ennå.

Formannskapets post for tilleggsbevilgninger er på kr 220 000.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Rådmannen mener at Turistinformasjonen på Bjørkelangen er viktig for reiselivsbedriftene på Rømskog. Det er grunn til å tro at besøkende i området kan guides via Bjørkelangen til Rømskog.

Deler av midlene som er bevilget fra Utviklingsavtalen til drift av turistinformasjoner vil bli tildelt Aurskog-Høland reiselivslag, og kan gå til fradrag for å dekke Rømskogs andel.

6. AKTUELLE VEDLEGG

Søknad fra Aurskog-Høland reiselivslag.

7. UTSKRIFT:



Aurskog-Høland Reiselivslag

v/ Hans Martin Løhren

Smedveien 11
1940 Bjørkelangen

Behandlet

RØMSKOG KOMMUNE
SENTRALADMINISTRASJONEN

12 JAN. 2012

J.nr.: 31/12

Ark.nr.: 033

Rømskog Kommune

1950 Rømskog

Bjørkelangen 10. januar 2012

Søknad om støtte til prosjekter i 2012.

Reiselivslaget har det siste året vært inne i en positiv utvikling. Vi setter stor pris på at Rømskog kommune ble med som medlem i 2011 og håper på et godt samarbeid sammen med flere nye medlemsbedrifter.

Vi hadde den glede å bli invitert til Rømskog kommunehus hvor vi hadde vårt årsmøte den 11. januar. Det ble vedtatt en større satsning på å få flere kommuner og destinasjoner med i laget. Dette ble gjort for å favne et større distrikt og vil følgelig være et felles satsningsområdet innen turisme for regionen øst for Glomma og for grensekommunene.

I fjor sommer satte vi i gang prosjekt med Turistinformasjons kontor på Bjørkelangen stasjon. Dette er et samarbeid mellom Bjørkelangen Stasjon AS, Aurskog-Høland kommune og Høland og Setskog Sparebank. Vi får fritt disponere stasjonen uten kostnader for husleie til dette formålet. Denne avtalen vil også gjelde for 2012.

Dette er et betydelig bidrag fra Aurskog-Høland kommune og Høland og Setskog Sparebank (eierne av Bjørkelangen Stasjon AS) for reiselivet og informasjonsmuligheten i distriktet.

Det kan også nevnes at Turistinformasjonskontoret er offentlig autorisert av NHO reiseliv.

Til driften av kontoret har Reiselivslaget håp om et spleiselag sammen med Rømskog og Aurskog-Høland kommune. I samarbeid med NAV Rømskog via Arbeid med Bistand, foreligger det forhåndstilsagn om lønnstilskudd de første 6 mnd., slik at vi kan ha en person engasjert i stillingen som turistvert. Reiselivslaget vil stå som ansvarlig arbeidsgiver og ha den daglige oppfølging av informasjonskontoret på Bjørkelangen stasjon.

A-H kommune har sagt seg villig til å bli med i samarbeidet Regionalpark Haldenkanalen under forutsetning av at de andre kommunene blir med. Reiselivslaget ser her store muligheter til et regionalt samarbeid og Reiseliv Indre Østfold. Reiselivslaget har også utarbeidet en mål og strategi plan som er et arbeidsdokument for det videre arbeidet fremover.

Det er viktig at Rømskog kommune kan få noe igjen for samarbeidsprosjektet. Vi har stor tro på at dette kan lykkes da personen vi ønsker å engasjere allerede har vært i jobben siden 30. mai 2011 og er i fra Rømskog.

Hun har stor lokalkunnskap, er reiselivsutdannet og vil være en god ambassadør for distriktet.

Vi søker om et engangstilskudd for 2012 på Kr 60.000,- Dette tilsvarer det som A-H kommune kan bidra med i tillegg til deres ansvar for å stille Stasjonen til fri disposisjon for formålet (husleien og kontorhold)

Vi takker på forhånd for den støtten vi kan få fra Rømskog kommune, og håper på et snarlig svar.

Med vennlig hilsen

AURSKOG-HØLAND REISELIVSLAG

HANS MARTIN LØHREN

PER JAHRE

.....



RØMSKOG KOMMUNE

SAK: EIERSTRATEGI FOR ØSTFOLD ENERGI AS

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark. nr.
Formannskapet	19.03.12	11/12	653
Kommunestyret	19.04.12		

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Eierstrategi for Østfold Energi AS.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

1. Arbeidsutvalgets forslag til ny eierstrategi for Østfold Energi AS godkjennes.
2. Rømskog kommune gir sin tilslutning til at aksjonæravtalen for Østfold Energi AS endres slik:

Det settes inn et nytt pkt 7 i avtalen som lyder:

"Eierne skal i samsvar med denne bestemmelsen møtes i eiermøter. I eiermøtet deltar ordfører eller annen person som aksjonæren utpeker som sin representant, med en administrativ bisitter. Det skal etterstrebes kontinuitet i representasjonen i eiermøtet. Øvrige styremedlemmer har møterett. Det skal normalt avholdes tre møter årlig. Eiermøtet skal for øvrig avholdes når fylkeskommunen eller minst fem andre eiere krever det. Styrets leder skal i samråd med fylkesordføreren sørger for at innkalling skjer med minst 14 dagers varsel. Eiermøtet ledes av fylkesordføreren, som representant for største aksjonær. Eiermøtene protokolleres.

Eiermøtet skal ikke fatte vedtak knyttet til selskapets forhold. Eiermøtet kan likevel fatte beslutninger om endringer av aksjonæravtale, eller avtale andre forhold mellom eierne. Eiermøtene gjør ingen endringer i aksjelovens prinsipper for eierstyring, ansvarsforhold mv."

Nåværende pkt 7 endres til pkt 8.

Rådmannen i Rømskog 06.03.12

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

3.1 FORMANNSKAPETS INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

4. SAKENS FAKTA:

I eiermøte 3.11.11 ble det nedsatt et arbeidsutvalg som skulle utarbeide ny eierstrategi for Østfold Energi AS. Forslaget skal behandles hos eierne. Utvalget foreslår følgende overordnede styringssignaler:

- Selskapets strategi bør konsentreres om forretningsområder hvor selskapet har særpreget kompetanse, og hvor det er muligheter for lønnsom vekst fremover
- Investeringsprogrammet bør prioritere de mest lønnsomme prosjektene
- Ulike finansieringsmuligheter bør utforskes for å realisere investeringsprogrammet, herunder delt eierskap med andre og ulike former for ekstern egen- og fremmedkapitalisering.
- Østfold Energi AS skal konsentrere sin virksomhet om verdiskapning innenfor fornybar energi.
- Eierskapet er langsiktig finansielt, men med en samfunnsmessig dimensjon
- Det bør være en balansert utbyttepolitikk med et fast utbytte som leveres nesten uansett, og et utbytte ut over dette som kan variere.
- Styrets størrelse og valgreglene endres ikke, men både eiere og valgkomite bør bruke dagens ordning for å sikre et samlet sett kompetent styre.

Utvalget foreslår følgende endringer i aksjonæravtalen for å styrke eiermøtets rolle som kommunikasjonsarena:

1. Det settes inn et nytt pkt 7 i avtalen som lyder:

”Eierne skal i samsvar med denne bestemmelsen møtes i eiermøter. I eiermøtet deltar ordfører eller annen person som aksjonæren utpeker som sin representant, med en administrativ bisitter. Det skal etterstrebtes kontinuitet i representasjonen i eiermøtet. Øvrige styremedlemmer har møterett. Det skal normalt avholdes tre møter årlig. Eiermøtet skal for øvrig avholdes når fylkeskommunen eller minst fem andre eiere krever det. Styrets leder skal i samråd med fylkesordfører sørger for at innkalling skjer med minst 14 dagers varsel. Eiermøtet ledes av fylkesordføreren, som representant for største aksjonær. Eiermøtene protokolleres.

Eiermøtet skal ikke fatte vedtak knyttet til selskapets forhold. Eiermøtet kan likevel fatte beslutninger om endringer av aksjonæravtale, eller avtale andre forhold mellom eierne. Eiermøtene gjør ingen endringer i aksjelovens prinsipper for eierstyring, ansvarsforhold mv.”

2. Nåværende pkt 7 endres til pkt 8.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Det vurderes at arbeidsutvalgets forslag er godt gjennomarbeidet og vil gi selskapet klare styringssignaler for fremtidig drift. Den foreslåtte endringen i aksjonæravtalen vil styrke eiermøtets rolle som kommunikasjonsarena.

6. AKTUELLE VEDLEGG

Brev fra Østfold energi av 21.2.12

Rapport fra arbeidsutvalget nedsatt i eiermøtet 3.11..11

7. UTSKRIFT:

Østfold Energis eiere

RØMSKOG KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJONEN	
22 FEB. 2012	
J.nr.:	158/11
Ark.nr.:	053



**ØSTFOLD
ENERGI**

Glengsgata 19
Postboks 17
1706 SARPSBORG

Telefon
69112500

Telefaks
69156512

Internett
www.ostfoldenergi.no

e-post
post@ostfoldenergi.no

Bankgiro
8215.01.00956

Org. nr.
NO 879 904 412 MVA

Deres ref.:

Vår ref.:
12-002201

Dato:
21. februar 2012

Innstilling fra Eierstrategiutvalget til behandling hos eierne

I eiermøte 3. november 2011 ble det nedsatt et utvalg av ordførere og rådmenn for å utarbeide en ny eierstrategi for Østfold Energi. Eierstrategiutvalget har nå ferdigstilt sin innstilling.

På vegne av utvalgets leder, fylkesordfører Ole Haabeth, sendes nå utvalgets forslag til ny eierstrategi til behandling hos eierne. Utvalgets rapport er offentlig.

Utvalget ber om at saken behandles innen 15. mai 2012. Tilbakemelding fra behandlingen sendes Østfold Energi, som er utvalgets sekretariat. Utvalget ber også eierne merke seg at det er berammet et eiermøte for oppsummering av den politiske behandlingen av eierstrategien. Møtet finner sted i Sarpsborg 18. juni 2012 kl. 0830 – 1100.

Vedlagt dette brevet følger kopi av eierstrategien samt en oppsummerende presentasjon av utvalgets arbeid. Hver enkelt aksjonær vil også pr epost få tilsendt pdf-versjoner av eierstrategi med vedlegg av presentasjonen.

Med vennlig hilsen
Østfold Energi AS

Rolf M Gjermundsen
administrerende direktør

Kopi: Utvalgets medlemmer
Styret i Østfold Energi AS



ØSTFOLD
ENERGI

Strategi for eierskapet i Østfold Energi 2012

Rapport fra arbeidsutvalg nedsatt i eiermøte 3. november 2011

Avgitt til eierne 20. februar 2012

Innhold

Bakgrunn og mandat.....	3
Selskapet Østfold Energi AS	3
Hovedlinjer i styrets strategi.....	5
Verdien av Østfold Energi	5
Hvorfor eie Østfold Energi?	6
Eierskap og finansiering av videre utvikling av selskapet	7
Hvordan utøve eierskapet	8
Utbyttepolitikk	8
Styringsorganer og kommunikasjon mellom selskap og eiere	10
Vedtekter og aksjonæravtale.....	11
Utvalgets oppsummering og anbefalinger.....	12

Bakgrunn og mandat

I eiermøte i Østfold Energi 3. november 2011 ble det nedsatt et arbeidsutvalg for å utarbeide en ny eierstrategi for Østfold Energi AS. Bakgrunnen for at det nå er behov for en oppdatert eierstrategi er blant annet:

- Å vise hva eierne vil med selskapet, gjennom klare styringssignaler
- At eierne klarer å forene sine interesser
- Å gjøre eierne bevisste på selskapets rammevilkår
- Å kommunisere selskapets strategi til eierne
- Behovet for en forutsigbar utbyttepolitikk

Utvalgets medlemmer har vært:

Fylkesordfører Ole Haabeth, Østfold fylkeskommune (leder av utvalget)

Fylkesrådmann Atle Haga, Østfold fylkeskommune

Ordfører Tage Pettersen, Moss

Ordfører Sindre Martinsen-Evje, Sarpsborg

Ordfører Stein Erik Lauvås, Marker

Rådmann Per Egil Pedersen, Halden

Utvalget vil understreke at Østfold Energi AS er et selskap som representerer svært store verdier for eierne. Selskapet er et konkurranseutsatt kommersielt foretak. Utvalget har i sitt arbeid fått tilgang til interne dokumenter og vurderinger som ikke er gjengitt i rapporten eller vedlegg til denne. Sentrale styrende dokumenter som vedtekter og aksjonæravtale er derimot vedlagt rapporten.

Utvalget har hatt 5 ordinære møter, samt ett eiermøte for drøftinger med eierne.

Utvalgets innstilling er enstemmig.

Selskapet Østfold Energi AS

Østfold Energi AS er et aksjeselskap med følgende formål iht. selskapets vedtekter (vedlegg 1):

1. *Forestå kjernevirksomheten produksjon, kjøp, salg og distribusjon av ulike energiformer, samt bygge, eie og drive anlegg i den forbindelse.*
2. *Utvikling av annen lønnsom forretningsvirksomhet basert på selskapets ressurser og kompetanse, samt deltakelse i relevant forskning, utvikling og innovasjon.*
3. *Deltakelse i andre selskap som fremmer de formål som er nevnt i punktene 1 og 2 over.*

Selskapet er offentlig eiet, og selskapets vedtekter foreskriver at "Bare Østfold fylkeskommune, kommunene i Østfold og Østfold Energi AS kan være aksjonærer i selskapet." Eierskapet er historisk betinget og bygger på de avtaler som ble inngått mellom Østfold fylkeskommune og hver enkelt kommune i Østfold, og som ledet fram til stiftelsen av Østfold Energiverk AS i mai 1988.

Aksjene og eierandelene er slik fordelt:

• Østfold fylkeskommune	(35 000)	50,00 %
• Aremark kommune	(1 000)	1,43 %
• Askim kommune	(3 000)	4,29 %
• Eidsberg kommune	(2 000)	2,86 %
• Fredrikstad kommune	(3 000)	4,29 %
• Halden kommune	(5 000)	7,14 %
• Hobøl kommune	(1 000)	1,43 %
• Marker kommune	(1 000)	1,43 %
• Moss kommune	(5 000)	7,14 %
• Rømskog kommune	(1 000)	1,43 %
• Sarpsborg kommune	(10 000)	14,29 %
• Skiptvet kommune	(1 000)	1,43 %
• Spydeberg kommune	(1 000)	1,43 %
• Våler kommune	(1 000)	1,43 %

Etableringen av Østfold Energiverk AS i 1988 ble bygget på en konstruksjon der Østfold fylkeskommune la inn sin virksomhet i Østfold Kraftforsyning, dvs vannkraftproduksjonen i Borgund kraftverk og ellers langsiktige avtaler med Hafslund, Tokkekraftavtalene og avtaler med Hydro om Nyset-Steggje kraft. Kommunene la inn sine kommunale og interkommunale elektrisitetsverk med tilhørende distribusjonsnett. Ideen var en bedre organisering og effektivisering av elektrisitetsforsyningen til Østfold fylke knyttet til da gjeldende lovverk om oppdeckningsplikt.

Østfold fylkeskommune utstedte aksjer slik at hver kommune fikk 1 000 aksjer for hver påbegynt 5000 innbyggere i kommunen. Etter en tre års interimperiode fra 1988 valgte følgende kommuner i 1991 ikke å bli med i Østfold Energiverk: Fredrikstad, Hvaler, Kråkerøy, Borge, Rolvsøy, Rygge, Råde, Rakkestad og Trøgstad. De tildelte aksjene ble iht. avtalene som var inngått levert tilbake til Østfold fylkeskommune, noe som resulterte i den eierfordeling selskapet har i dag.

Eierne har inngått en aksjonæravtale (vedlegg 2), sist revidert 29. april 2008, som regulerer rettigheter og plikter mellom aksjonærene i forhold til selskapet. Aksjonæravtalens pkt. 2 gir følgende beskrivelse av grunnlaget for eierskapet:

- Partene er enige om følgende grunnlag for Selskapets virksomhet:
Energiforsyningen er en viktig del av samfunnets infrastruktur og må drives og utvikles med sikkerhet, kvalitet og miljøansvar som grunnleggende verdier. God ressursutnyttelse skal sikre Partene forsvarlig langsiktig avkastning på den kapital som er lagt ned i Selskapet, og gi Selskapet muligheter til å utvikle seg videre.*

I likhet med selskapets vedtekter fastslår også pkt. 4 i aksjonæravtalen at det bare er Østfold Energi AS, Østfold fylkeskommune og kommuner i Østfold som kan være aksjonærer i selskapet.

Østfold Energi AS har obligasjonslån som er tatt opp til notering på Oslo Børs, og er som følge av det underlagt de regler som gjelder for offentliggjøring og kommunikasjon av børssensitive opplysninger. Dette setter bestemte rammer for hvilken type informasjon som kan offentligjøres

uten først å sende en børsmelding. Konsernregnskapet i Østfold Energi avlegges i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS).

I tillegg til gjeldende lovverk, vedtekter og aksjonæravtale har selskapet utarbeidet beskrivelse og retningslinjer for Eierstyring og selskapsledelse (Corporate governance), herunder selskapets etiske og personalpolitiske retningslinjer.

Hovedlinjer i styrets strategi

Styret reviderer hvert år selskapets strategi etter en forutgående intern prosess. Strategien for et konkurranseutsatt selskap som Østfold Energi er ikke offentlig. Utvalget har gjort seg kjent med selskapets strategi.

Strategien er i korthet effektiv drift og lønnsomme investeringer innen fornybar energi, på forretningsområdene vannkraft, vindkraft og varme. Varmevirksomheten er begrenset til Østfold, mens nedslagsfeltet for øvrig virksomhet er hele landet. Østfold Energi har ikke forretningsvirksomhet i utlandet.

Etter salget av nett- og kraftsalgsvirksomhetene i 2003 fremstår selskapet som en energiprodusent. De siste årene har dog selskapet fått noen flere sluttbrukerkunder som følge av utviklingen av fjernvarmen.

En viktig rammebetingelse for investeringer i ny fornybar elektrisitet er det svensk/norske elsertifikatmarkedet som kom i drift fra 1.1.2012. Tilleggsinntekter fra salg av elsertifikater vil gi gode prosjekter innenfor ny vann- og vindkraft god lønnsomhet. Utviklingsporteføljen både på vann- og vindkraft bør være en kilde til verdiøkning for selskapet. Det er også et politisk mål å bygge ut mer fornybar energi. Fornybar elektrisitet er derfor et vekstområde for selskapet.

Oppkjøp av vannkraftverk som kan komme til salgs er en del av selskapets strategi. Østfold Energis fremste strategiske fordel er at vannkraftverk i henhold til norske konsesjonslover kan eies til evig tid. Det følger av det offentlige eierskapet i selskapet.

På varmeområdet vurderes det strategiske grep som kan redusere Østfold Energis eksponering.

Selskapet har trappet ned sin aktivitet på generell regional utvikling, etter signaler fra eierne.

Verdien av Østfold Energi

Østfold Energi har vannkraftverk med en årlig produksjonsevne på om lag 2300 GWh. De viktigste anleggene ligger i Indre Sogn (Borgund og Nyset-Steggje) og Nordland (Siso og Lakshola). På vindkraft har Østfold Energi medeierskap i Kvalheim Kraft i Nordfjord (22 GWh årsproduksjon på Østfold Energis hånd) og Midtfjellet i Fitjar (under utbygging), i tillegg til en stor portefølje av prosjekter under utvikling. På varme har selskapet to avfallsforbrenningsanlegg i Østfold, samt fjernvarme i drift og under utvikling. Den samlede varmeproduksjonen er om lag 200 GWh.

Østfold Energi eier også aksjer tilsvarende 2,7 % av kapitalen i Hafslund ASA, og er 15 % aksjonær i Moss Lufthavn Rygge AS.

Utvalget har gjennomgått verdiberegninger av Østfold Energi. En beregning basert på vanlige finanstøretiske prinsipper (diskontert fremtidig kontantstrøm beregnet med et vektet

avkastningskrav) gir en verdi av egenkapitalen (aksjene) på om lag 5 milliarder kroner. Østfold Energi har 70 000 aksjer. Det gir en verdi pr 1000 aksjer på over 70 millioner kroner.

Om dette representerer en markedsverdi for Østfold Energi er usikkert, i det aksjene på ulikt vis er underlagt omsetningsrestriksjoner. Dette blir nærmere drøftet senere i rapporten. Men det er grunn til å anta at en markedsverdi ville ligge i samme størrelsesorden.

Hvorfor eie Østfold Energi?

Eierskapet har historiske røtter, som beskrevet innledningsvis i denne rapporten. Utvalget har dog mest sett fremover når spørsmålet skal besvares.

Lovverket regulerer i ganske omfattende grad eierskapet i Østfold Energi. Selskapet eier vannfall og er derfor omfattet av eierskapsbestemmelsene i Industrikonsesjonsloven. Ved lovrevisjonen i 2008 ble det bestemt at selskap med eierskap til vannfall over 4000 naturhestekrefter, dvs alle vesentlige vannkraftverk, kun kan eies av eiere som loven definerer som offentlige. Østfold Energi eier mange slike vannfall, og er dermed omfattet av bestemmelsen. Disse vannfallene og anleggene knyttet til dem utgjør også det aller vesentligste av verdiene i selskapet.

Det betyr at *hele* selskapet kun kan selges til andre offentlige selskap i Norge, dog åpner loven for at *inntil en tredjedel* av aksjene kan selges til ikke – offentlige, norske eller utenlandske.

Nåværende eiere av Østfold Energi kan altså, innenfor lovens rammer, selge alle aksjene til en annen offentlig eier, eller inntil en tredjedel av aksjene til en ikke – offentlig eier.

Eierskapet er også regulert i vedtekter og aksjonæravtale, og strengest regulert i aksjonæravtalen, siden det kreves at minst 95 % av aksjene må stå bak en endring av «eierparagrafen». Vedtektsendring krever $\frac{3}{4}$ flertall i generalforsamlingen. Både vedtekter og aksjonæravtale sier at bare kommuner i Østfold, fylkeskommunen og selskapet selv kan eie aksjer. Selskapets rett til å eie et begrenset antall aksjer er et virkemiddel som kan brukes hvis for eksempel en liten eier ville ønske å gå ut av eierskapet.

Endringer i aksjonæravtalen i spørsmålet om eierskap krever altså at mer enn 95 % av aksjene står bak endringen. I praksis vil selskapets aksjer kun være omsettelige dersom en nær samstemt eierkrets vil være enige om et salg. Utvalget registrerer at dette spørsmålet synes lite aktuelt i dag.

Motivasjonen for å eie Østfold Energi er flersidig. Det er en åpenbar finansiell interesse i å eie Østfold Energi. Selskapet har siden 1994 betalt ut 3,3 milliarder kroner som utbytte til eierne. Det er grunn til å forvente betydelig utbyttekapasitet også i årene som kommer.

I tillegg til dette har selskapets verdi økt betydelig. I 2001 ble egenkapitalen vurdert til drøye 2 milliarder kroner. Dagens verdi kan i tråd med den verdiberegning som tidligere er referert ligge i størrelsesorden 5 milliarder. I den samme perioden, 2001 t.o.m. 2011 ble det betalt ut 2,3 milliarder i utbytte.

Eiernes avkastning (sum av direkteavkastning og verdiøkning) i perioden 2001-2011 beløp seg altså til 5,3 milliarder kroner. Eiernes prosentvise årlige avkastning i samme periode (beregnet som internrente på verdiutvikling og utbytte i perioden) har vært om lag 18 %. Det er ikke å forvente at avkastningen skal ligge på dette nivå i alle perioder fremover. Men energisituasjonen i Europa og

verden for øvrig er slik at det er grunn til å forvente en fortsatt langsiktig verdiutvikling på anlegg som produserer fornybar og CO₂-nøytral elektrisitet og varme.

Det er også en samfunnspolitisk dimensjon ved eierskapet. Selskapet høster og forvalter gjennom sin virksomhet norske naturressurser som vann, vind og bioenergi. Mange er av den mening at selskap under folkevalgt politisk kontroll bør eie disse ressursene. Dette er jo også noe av intensjonen bak den nåværende lovgivingen om eierskap til vannfall. Utviklingen av ny fornybar energi er viktig for samfunnet både energi-, miljø- og industripolitisk.

Utvalget ser også at selskapet, med sin hovedkontorfunksjon og utviklingsaktiviteter i Østfold, er en bidragsyter til kompetansemiljøet i fylket. Fornybar energi er en kunnskapsintensiv fremtidsindustri som Østfold bør se som en utviklingsmulighet.

Utvalget har derfor kommet til at eierskapet i dag i det vesentligste bør utøves som et langsiktig finansielt eierskap, med oppmerksomhet på lønnsomhet, verdiutvikling og utbytte. Men dette kan kombineres med å ivareta en samfunnsmessig dimensjon i eierskapet.

Utvalget ser ikke at endringer i eierskapet er aktuelt i det korte perspektivet. Eierskapet er interessant finansielt sett med gode utsikter til fortsatt verdiutvikling. Mange vektlegger at et selskap som Østfold Energi skal eies av det offentlige. Dessuten ville endringer i eierskapet kreve oppslutning fra aksjonærer som representerer mer enn 95 % av aksjene i selskapet. Slik utvalget tolker stemningen blant eierne er det nå ikke grunnlag for en reell debatt om eierskapet til aksjene i Østfold Energi AS. Utvalget vil imidlertid peke på at utfordringen med å finansiere selskapets vekst kan gjøre det påkrevet med en mer åpen holdning til å ta inn nye eiere i selskapet.

Eierskap og finansiering av videre utvikling av selskapet

Både globalt og nasjonalt står man foran store investeringer i fornybar energi. Østfold Energi har kompetanse og en stor prosjektportefølje. Dette er en kilde til fortsatt verdiskaping for selskapet, men det medfører at det er behov for betydelige midler til egenkapital i prosjektene.

Utvalget ser at det er lite realistisk at dagens eiere skal bidra med ny kapital til morselskapet Østfold Energi AS.

Selskapet genererer en betydelig kontantstrøm gjennom driften. Men denne kontantstrømmen skal også betjene eiernes utbytteforventninger. Dette diskuteres spesielt senere.

Utvalget er gjort kjent med at det finnes private investorer som kan være interessert i en minoritetspost i Østfold Energi AS. En slik eierpost vil måtte begrenses til mindre enn en tredjedel av aksjene, jf. bestemmelsene i Industrikonseksjonsloven. Særlig norsk og utenlandsk pensjonskapital kan være interessert i å investere i fornybar energi for å få en forholdsvis sikker avkastning. I det siste har vi sett flere eksempler på dette. KLP har gått inn med en 15 % eierpost i Trønderenergi Nett AS, og samtidig gitt et stort ansvarlig lån til morselskapet i Trønderenergi-konsernet. Danske pensjonsfond har kjøpt betydelige andeler i danske vindkraftprosjekter fra DONG Energy.

Hvis noe tilsvarende skjedde gjennom en aksjeutvidelse i Østfold Energi kunne selskapet tilføres betydelige midler som kunne benyttes til videre vekst.

En slik aksjeutvidelse ville bli en meget omfattende og tidkrevende prosess, og ville selvfølgelig svekke de nåværende eieres innflytelse i selskapet. Utvalget ser likevel dette som en mulig fremtidig løsning for å tilføre mer kapital til utvikling av Østfold Energi. Selskapet bes derfor om å utrede spørsmålet og legge vurderingene frem for eierne i et eiermøte.

Utvalget noterer at selskapet har valgt samarbeid med andre for utvikling av ny virksomhet. På småkraftsiden samarbeider Østfold Energi med andre kraftselskap på Østlandet i Norsk Grønnkraft. På vindkraft er det samarbeid med andre i flere selskap. For oppkjøpet av Siso og Lakshola fra Elkem i 2010 dannet man et felles selskap med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. I slike sammenhenger bør man etter utvalgets mening finne de beste samarbeidspartnere. Det kan være både offentlige og private aktører, norske og utenlandske, og det vil være nødvendig med tilførsel av privat kapital til bransjen for å gjennomføre ambisiøse utbyggingsplaner fremover.

Hvordan utøve eierskapet

Selv om man i hovedsak legger til grunn at man skal være en langsiktig finansiell eier i Østfold Energi er det ikke åpenbart hvordan dette eierskapet skal utøves. Det er avveininger mellom ønsket om kortsiktige utbetalinger og ønsket om langsiktig verdiutvikling. Lønnsomme prosjekter som gir verdiøkning kan på kort sikt gå ut over utbytteevnen. Utvalgets hovedsyn er at det må være en balanse mellom disse hensynene.

Balanseprinsippet er også nedfelt i «formålsparagrafen» i aksjonæraftalen, som sier: *«God ressursutnyttelse skal sikre Partene forsvarlig langsiktig avkastning på den kapital som er lagt ned i Selskapet, og gi Selskapet muligheter til å utvikle seg videre.»*

Selskapet må ha et industrielt perspektiv for sin virksomhet. Det er anvendt industriell kompetanse innenfor fornybar energi som er grunnlaget for verdiskapingen fremover. Selskapet må også innrette seg etter eiernes forventninger om utbytte.

Det beste vil være en god dialog mellom selskap og eiere med basis i selskapets finansielle stilling, utviklingsplaner og finansieringsbehov når utbytteforventningene til selskapet skal fastsettes. Dette drøftes nærmere i det følgende.

Utbyttepolitikk

Utvalget har vurdert selskapets utbyttekapasitet fremover. Det er noen sentrale parametere som vil være avgjørende for resultat og utbytteevne. Kraftprisen er meget viktig, og den er i stor grad styrt av utviklingen i det europeiske kraftmarkedet. Dette markedet vil igjen speile den økonomiske utviklingen i Europa og resten av verden, samt klimapolitikken/CO₂-markedet. Rentenivået er også av sentral betydning når selskapet delvis finansierer sin virksomhet gjennom lån. Den tredje vesentlige parameteren er selskapets fremtidige investeringsplaner. Fra år til år kan dessuten variasjon i nedbøren og tilsiget til vannkraftmagasinene gi opphav til store variasjoner i resultatet.

Det vil være av avgjørende betydning at selskapet hele tiden har god tillit i kapitalmarkedene. Østfold Energi har betydelige lån, og det kan være nødvendig med ytterligere lån for å finansiere utbygginger og oppkjøp. Østfold Energi har ingen offisiell kredittvurdering («rating»), men vurderes av norske finansinstitusjoner gjennom en uoffisiell rating. Ratingen viser selskapets soliditet og evne til å betjene lån. Ved å opprettholde minimum «Investment grade» rating (BBB- eller bedre) vil man få tilgang til kapital på gode lånebetingelser, fordi livselskaper mv. da får lov av myndighetene til å

investere i Østfold Energis obligasjonslån. Et annet forhold som må ivaretas er kravet til egenkapital i betingelsene («covenants») for selskapets lån.

Rating og egenkapitalkrav vil derfor være styrende for selskapets investerings- og utbyttepolitikk. En fordel med dette sett med eierøyne er at kapitalmarkedet og finansanalytikerne løpende vil se med et kritisk blikk på selskapets balanse, investeringsplaner og ledelse, og gjennom ratingen gi en finansiell «karakterbok» for selskapets virksomhet.

Siden resultatet er eksponert for endringer i omgivelsene som er utenfor selskapets kontroll bør utbyttepolitikken helst bygge på selskapets årlige resultater og økonomiske stilling. Det er uheldig at eierne regner inn utbytteforventninger på høsten, et halvt år før selskapet avgir årsregnskap og forslag til utbytte til generalforsamlingen.

På den annen side har eierne behov for inntektene fra Østfold Energi i sin økonomiske planlegging, og utbyttemidlene fra Østfold Energi er viktige for så vel drift som utviklingsformål i kommunene og hos fylkeskommunen.

Utvalget har fått presentert analyser av mulige utfall for resultat, egenkapitalgrad og rating under ulike utbyttescenarier. Selskapet har til sin disposisjon en risikomodell (stokastisk sannsynlighetsmodell) som godt illustrerer usikkerhet og utfallsrom.

Beregningene viser at et ubetinget høyt utbytt nivå, et fast høyt utbytte hvert år, vil være svært risikofylt for selskapet. Sett fra selskapets side vil en dynamisk utbyttepolitikk gi minst risiko, da utbyttet i en slik modell vil være avhengig av årets resultat. Dette vil også være i samsvar med forsiktighetsprinsipper i god forretningsskikk. En dynamisk utbyttepolitikk vil imidlertid være utfordrende for eierne, som helst vil ha stabile utbyttmidler i sin planlegging.

Utvalget mener at en balansert løsning vil være å etablere et tilnærmet «fast utbytt nivå» som eierne kan påregne, som selskapet må innstille seg på å levere nesten uansett. Utvalget forventer ut fra de analyser som er gjort et gjennomsnitts betalt utbytte som ligger høyere enn det «faste utbytt nivået».

Når det gjelder hva som bør være «fast utbytt nivå» viser utvalget til nivået som fylkesrådmannen har angitt i sine forslag til økonomiplan for fylkeskommunen (120 millioner kroner i samlet utbytte fra selskapet). Utvalget mener at det i snitt over år bør være grunn til å forvente et vesentlig høyere utbytt nivå, men dette kan variere betydelig fra år til år.

Aksjonæravtalen regulerer også utbyttebetalingen gjennom bestemmelsen «Partene er enige om at Selskapet skal betale eierne et utbytte på minimum 50 % av årets resultat etter skatt, såfremt det er forsvarlig av hensyn til Selskapets likviditet, soliditet og utviklingsmuligheter og det ikke er i strid med aksjelovens bestemmelser.»

Utvalgets forslag til utbyttepolitikk synes i hovedsak forenlig med denne bestemmelsen i aksjonæravtalen.

Utvalget vil understreke at det må være en god dialog mellom styret og eierne om forholdet mellom utbyttepolitikk, investeringsprogram og langsiktig verdiutvikling.

Det er styrets oppgave å fastlegge selskapets strategi. Ut fra den foreslåtte utbyttepolitikken ønsker utvalget likevel å gi følgende overordnede styringssignaler:

1. Selskapets strategi bør konsentreres om forretningsområder hvor selskapet har særpreget kompetanse og hvor det er muligheter for lønnsom vekst fremover.
2. Investeringsprogrammet bør prioritere de mest lønnsomme prosjektene.
3. Ulike finansieringsmuligheter bør utforskes for å realisere investeringsprogrammet, herunder delt eierskap med andre og ulike former for ekstern egen- og fremmedkapitalfinansiering.

Etter utvalgets mening bør det i Østfold Energi være gode muligheter for at styret kan finne gode balanserte løsninger mellom eiernes utbytteforventninger og langsiktig verdiutvikling gjennom realisering av selskapets utviklingsportefølje.

Styringsorganer og kommunikasjon mellom selskap og eiere

Østfold Energi er et aksjeselskap regulert av aksjeloven, og følger de regler som aksjeloven setter for styring. I tillegg har eierne gjennom aksjonærvitalen blitt enige om regler som supplerer aksjeloven,

Aksjeloven begrenser selskapets økonomiske ansvar til aksjekapitalen. Selskapet har mange interessenter ut over eierne. For Østfold Energi er viktige interessenter leverandører, långivere, kunder og ansatte. Styret er forpliktet til å ivareta også disse interessentenes tarv i sin forvaltning av selskapet. Det er den viktigste grunnen til at styremedlemmene, enkeltvis og kollektivt, først og fremst skal ha selskapets beste som sin ledetråd.

Styret eller det enkelte styremedlem skal derfor ikke instrueres av eierne, men styret skal selvfølgelig lede og utvikle selskapet i den retning eierne ønsker, og i størst mulig grad oppfylle eiernes forventninger. God kommunikasjon mellom selskap og eiere er derfor et ytterst viktig anliggende, og er et gjensidig ansvar.

Dagens valgordning til styret er i korthet slik: Selskapets styre har i dag 10 aksjonærvalgte medlemmer samt 4 ansattvalgte. Fylkeskommunen skal ha 4 representanter, mens hver av de 6 «valgregionene» (Halden/Aremark, Fredrikstad, Sarpsborg, Askim/Spydeberg/Skiptvet, Moss/Våler/Hobøl og Eidsberg/Marker/Rømskog) skal ha én hver.

Fylkeskommunen og hver «valgregion» skal nominere to kandidater til styret, en av hvert kjønn, til hver plass i styret de er berettiget til å inneha etter aksjonærvitalens bestemmelser. Nominasjonene sendes valgkomitéen vedlagt CV for kandidatene. Valgkomitéen setter så sammen et forslag til styret ut fra samlet kompetanse, og slik at det er minst 40 % av hvert kjønn i styret. Generalforsamlingen tar så stilling til valgkomitéens forslag.

Utvalget har prinsipielt drøftet styrets størrelse, sammensetning og funksjon. Styret har 14 medlemmer, men utvalget vil ikke foreslå en endring i styrets størrelse ved denne anledning. En endring i styrets størrelse ville også måtte føre til endringer i måten styret blir valgt. Utvalget fastslår at det nå ikke er stemning blant samtlige eiere for å endre på disse forholdene. Det kreves enstemmighet for å endre aksjonærvitalen på dette punkt.

Utvalget vil understreke at styret samlet sett må inneha den nødvendige kompetansen for å styre et stort og viktig selskap som Østfold Energi. Etter utvalgets mening kan mye oppnås om valgkomitéen utnytter sitt mandat fullt ut når den setter sammen et forslag til generalforsamlingen.

Utvalget vurderer det slik at eierne selv må vurdere habilitetsspørsmål når de nominerer sine styremedlemmer. Lovverket synes nå klart når det gjelder habilitet.

Utvalget fastslår at det er nødvendig å bedre kommunikasjonen mellom selskapet og eierne. Det vil begge parter tjene på. Måten man ordner dette på må være basert på respekt for de styrende organers lovbestemte roller.

Utvalget har først drøftet muligheten av å gjeninnføre bedriftsforsamling i Østfold Energi, men har av flere grunner funnet det uhenksomt. Det foreslås heller å gi eiermøtene en sterkere posisjon som kommunikasjonsarena mellom selskap og eiere. Konkret foreslår utvalget et nytt punkt i aksjonæravtalen som omtaler eiermøtene og gir dem en mer formell rolle i forholdet mellom eierne.

I eiermøtene bør det informeres om selskapets status og utvikling. Viktige strategiske spørsmål kan drøftes. Eiermøtene kan også benyttes til å fatte formelle vedtak hva angår forholdet mellom eierne, for eksempel om endring av aksjonæravtalen.

Utvalget vil foreslå en begrenset og mest mulig kontinuerlig representasjon i eiermøtene, ved at ordfører og rådmann (eller tilsvarende representasjon som eieren bestemmer) møter fast. Eiermøtene vil i hovedsak behandle forretningsmessige forhold, og det vil således være hjemmel for å unnta saker av slik karakter fra offentlighet etter en konkret vurdering. Protokollen fra eiermøtene vil imidlertid være offentlig.

Det setter krav til at de som møter i eiermøtet sørger for å holde god kontakt med dem vedkommende representerer i eiermøtet. Utenom eiermøtene kan det tilbys presentasjoner av selskapet i kommunestyre mv, slik praksis har vært i flere år.

Utvalget ser det også som svært nyttig at det med jevne mellomrom gjennomføres eierstrategiprosesser.

Vedtekter og aksjonæravtale

Utvalget har sett på om det er behov for konkrete endringer i aksjonæravtale og vedtekter som følge av arbeidet med eierstrategien.

Når det gjelder vedtektene lyder formålsparagrafen i dag slik:

- 1. Forestå kjernevirksomheten produksjon, kjøp, salg og distribusjon av ulike energiformer, samt bygge, eie og drive anlegg i den forbindelse.*
- 2. Utvikling av annen lønnsom forretningsvirksomhet basert på selskapets ressurser og kompetanse, samt deltakelse i relevant forskning, utdanning og innovasjon.*
- 3. Deltakelse i andre selskap som fremmer de formål som er nevnt i punktene 1 og 2 over.*

Utvalget er av den mening at bestemmelsen i punkt 2 om utvikling av annen lønnsom forretningsvirksomhet angir et videre mandat enn det som er dagens strategi. Det kunne peke i retning av å endre formålsparagrafen. Det er imidlertid ikke uvanlig at formålsparagrafen i vedtektene er temmelig vid, og at rammene for virksomheten heller kan defineres av eierstrategi og selskapsstrategi. Utvalget foreslår derfor ingen vedtektsendring ved denne anledning, men dersom vedtektene senere skal endres anbefaler utvalget at pkt. 2, første ledd, om «utvikling av annen lønnsom forretningsvirksomhet», bør strykes.

Utvalget foreslår følgende endringer i aksjonæravtalen for å styrke eiermøtets rolle som kommunikasjonsarena:

1. Det settes inn et nytt pkt 7 i avtalen som lyder:

«Eierne skal i samsvar med denne bestemmelsen møtes i eiermøter. I eiermøtet deltar ordfører eller annen person som aksjonæren utpeker som sin representant, med en administrativ bisitter. Det skal bestrebes kontinuitet i representasjonen i eiermøtet. Selskapets styreleder og administrerende direktør skal møte i eiermøtet. Øvrige styremedlemmer har møterett.

Det skal normalt avholdes tre møter årlig. Eiermøter skal for øvrig avholdes når fylkeskommunen eller minst fem andre eiere krever det. Styrets leder skal i samråd med fylkesordfører sørge for at innkalling skjer med minst 14 dagers varsel. Eiermøtet ledes av fylkesordføreren, som representant for største aksjonær. Eiermøtene protokolleres.

Eiermøtet skal ikke fatte vedtak knyttet til selskapets forhold. Eiermøtet kan likevel fatte beslutninger om endringer av aksjonæravtale, eller avtale andre forhold mellom eierne.

Eiermøtene gjør ingen endring i aksjelovens prinsipper for eierstyring, ansvarsforhold mv.»

2. Nåværende punkt 7. endres til punkt 8.

For øvrig er aksjonæravtalen uendret.

Denne endringen av aksjonæravtalen må godkjennes av hver av eierne i kommunestyre eller fylkesting for å tre i kraft.

Utvalgets oppsummering og anbefalinger

Østfold Energi er et viktig og verdifullt selskap for eierne i Østfold, og det er avgjørende for selskapets videre utvikling at eierne er bevisste og utøver godt eierskap.

Styrets strategi for selskapet er basert på god drift og lønnsomme investeringer innenfor fornybar energi. Utvalget har gått igjennom selskapets strategi. Utgangspunktet er at det er styrets oppgave å fastlegge strategi, og utvalget ønsker ikke å kommentere detaljer i strategien. Utvalget ønsker likevel å gi følgende overordnede styringssignaler:

- Selskapets strategi bør konsentreres om forretningsområder hvor selskapet har særpreget kompetanse og hvor det er muligheter for lønnsom vekst fremover.
- Investeringsprogrammet bør prioritere de mest lønnsomme prosjektene.
- Ulike finansieringsmuligheter bør utforskes for å realisere investeringsprogrammet, herunder delt eierskap med andre og ulike former for ekstern egen- og fremmedkapitalfinansiering.

Verdiene i Østfold Energi er betydelige. Antakelig er selskapets aksjer verdt over 5 milliarder kroner, en verdi pr 1000 aksjer på over 70 millioner. Verdiutviklingen fra 2001 til 2011 har vært eksepsjonelt god, med en beregnet avkastning på 18 % pr år. Mye av verdiene ligger i selskapets anlegg, og avkastningen fremover vil blant annet være svært avhengig av prisutviklingen på energi. Men uansett peker dette i retning av et klart finansielt motiv for å eie selskapet.

Det er også en samfunnspolitisk dimensjon ved eierskapet. Selskapet høster og forvalter gjennom sin virksomhet norske naturressurser som vann, vind og bioenergi. Utviklingen av ny fornybar energi er også viktig for samfunnet, både energi-, miljø- og industripolitisk.

Utvalget ser også at selskapet, med sin hovedkontorfunksjon og utviklingsaktiviteter i Østfold, er en bidragsyter til kompetansemiljøet i fylket. Fornybar energi er en kunnskapsintensiv fremtidsindustri som Østfold bør se på som en utviklingsmulighet.

Utvalget mener at eierskapet i Østfold Energi i hovedsak er et langsiktig finansielt eierskap med oppmerksomhet på lønnsomhet, verdiutvikling og utbytte. Dette kan kombineres med samfunnsoppgaven knyttet til forvaltning av norske ressurser og omstilling til mer fornybar energi.

Utvalget konkluderer med at det ikke er grunnlag for endring av eierskapet i Østfold Energi på kort sikt. Men man bør være åpen for at selskapets behov for kapital til vekst kan gjøre at det kan være en mulig løsning å åpne for en finansiell minoritetsseier i selskapet, for eksempel et pensjonsselskap eller liknende. Utvalget ber selskapet utrede en slik løsning som grunnlag for videre diskusjoner i et eiermøte.

Når man skal utøve eierskapet i et selskap som Østfold Energi bør det baseres på at selskapet er et kommersielt konkurranseutsatt foretak. Dette gir føringer for utbyttepolitikken og styringen av selskapet, to meget sentrale elementer i utvalgets arbeid.

Det vil være av avgjørende betydning at selskapet hele tiden har god tillit i kapitalmarkedene. Østfold Energi har betydelige lån, og det kan være nødvendig med ytterligere lån for å finansiere utbygginger og oppkjøp. Østfold Energi har ingen offisiell kredittvurdering («rating»), men vurderes av norske finansinstitusjoner gjennom en uoffisiell rating. Ratingen viser selskapets soliditet og evne til å betjene lån. Ved å opprettholde minimum «Investment grade» rating (BBB- eller bedre) vil man få tilgang til kapital på gode lånebetingelser, fordi livselskaper mv. da får lov av myndighetene til å investere i Østfold Energis obligasjonslån.

Rating og egenkapitalkrav vil derfor være styrende for selskapets investerings- og utbyttepolitikk. En fordel med dette sett med eierøyne er at kapitalmarkedet og finansanalytikerne løpende vil se med et kritisk blikk på selskapets balanse, investeringsplaner og ledelse, og gjennom ratingen gi en finansiell «karakterbok» for selskapets virksomhet.

Utbyttet fra Østfold Energi har utviklet seg til en betydelig inntektskilde for eierne, og benyttes både til drifts- og utviklingsformål. Selskapet har siden 1994 betalt ut 3,3 milliarder kroner som utbytte.

Utvalget mener at en balansert utbyttepolitikk vil innebære etablering av et tilnærmet «fast utbyttennivå» som eierne kan påregne, som selskapet må innstille seg på å levere nesten uansett. Utvalget forventer ut fra de analyser som er gjort et gjennomsnittets betalt utbytte som ligger høyere enn det «faste utbyttennivået».

Når det gjelder hva som bør være «fast utbyttennivå» viser utvalget til nivået som fylkesrådmannen har angitt i sine forslag til økonomiplan for fylkeskommunen (120 millioner kroner i samlet utbytte fra selskapet). Utvalget mener at det i snitt over år bør være grunn til å forvente et vesentlig høyere utbyttennivå, men dette kan variere betydelig fra år til år.

Aksjonæravtalen regulerer også utbyttebetalingen gjennom bestemmelsen «Partene er enige om at Selskapet skal betale eierne et utbytte på minimum 50 % av årets resultat etter skatt, såfremt det er forsvarlig av hensyn til Selskapets likviditet, soliditet og utviklingsmuligheter og det ikke er i strid med aksjelovens bestemmelser.»

Utvalgets forslag til utbyttepolitikk synes i hovedsak forenlig med denne bestemmelsen i aksjonæravtalen.

Når det gjelder styrets rolle har utvalget lagt til grunn at styret som et samlet kollegium bør inneha den kompetanse og handlekraft som kreves i et verdifullt selskap som Østfold Energi.

Utvalget har prinsipielt drøftet styrets størrelse, sammensetning og funksjon. Styret har 14 medlemmer, men utvalget vil ikke foreslå en endring i styrets størrelse ved denne anledning. En endring i styrets størrelse ville også måtte føre til endringer i måten styret blir valgt. Utvalget fastslår at det nå ikke er stemning blant samtlige eiere for å endre på disse forholdene. Det kreves enstemmighet for å endre aksjonæravtalen på dette punkt.

Når det gjelder samlet kompetanse i styret gir dagens ordning muligheter for å finne gode løsninger. Det fordrer at eierne tenker kompetanse når de nominerer sine kandidater, og at valgkomitéen benytter sitt mandat fullt ut når den setter sammen et forslag til generalforsamlingen.

Utvalget mener det er nødvendig med konkrete tiltak for å bedre kommunikasjonen mellom selskapet og eierne. Det vil begge parter tjene på. Måten man ordner dette på må være basert på respekt for de styrende organers lovbestemte roller. Det foreslås å gi eiermøtene en sterkere posisjon som kommunikasjonsarena mellom selskap og eiere. Konkret foreslår utvalget et nytt punkt om eiermøter i aksjonæravtalen.

I eiermøtene bør det informeres om selskapets status og utvikling. Viktige strategiske spørsmål kan drøftes. Eiermøtene kan også fatte formelle vedtak hva angår forholdet mellom eierne, for eksempel om endring av aksjonæravtalen.

Utvalget ser det også som svært nyttig at det med jevne mellomrom gjennomføres eierstrategiprosesser.

Utvalget vil oppsummere hovedpunktene i sin innstilling i følgende punkter, og det vil forenkle prosessen om eierne tar konkret stilling til denne oppsummeringen i sin behandling:

- Østfold Energi skal konsentrere sin virksomhet om verdiskaping innenfor fornybar energi.
- Selskapets strategi bør konsentreres om forretningsområder hvor selskapet har særpreget kompetanse og hvor det er muligheter for lønnsom vekst fremover.
- Eierskapet i Østfold Energi bør ligge fast, men muligheten for en minoritetseier som kan tilføre kapital til utvikling bør utredes.
- Eierskapet er langsiktig finansielt, men med en samfunnsmessig dimensjon.
- Det bør være en balansert utbyttepolitikk med et fast utbytte som leveres nesten uansett, og et utbytte ut over dette som kan variere.
- Styrets størrelse og valgreglene endres ikke, men både eiere og valgkomite bør bruke dagens ordning for å sikre et samlet sett kompetent styre.
- Eiermøtenes rolle som kommunikasjonsarena bør styrkes ved å ta inn et nytt punkt i aksjonæravtalen om eiermøter.

I tillegg er det viktig at det fattes et konkret vedtak om de foreslåtte endringer i aksjonæravtalen vedrørende innføring av mer formelle eiermøter. Skal aksjonæravtalen endres kreves enstemmighet i et fulltallig eiermøte.

Utvalget ber eierne behandle innstillingen i kommunestyret/fylkesting innen 15. mai 2012. Tilbakemelding på behandlingen gis til Østfold Energi, som koordinerer på vegne av Eierstrategiutvalget.

Utvalget foreslår videre at det berammes et eiermøte mandag 18. juni kl. 0830 – 1100 i Sarpsborg for å behandle eierstrategien.

Sarpsborg 20. februar 2012

Ole Haabeth (leder)

Tage Pettersen

Stein Erik Lauvås

Sindre Martinsen-Evje

Atle Haga

Per Egil Pedersen

Vedlegg:

1. Vedtekter for Østfold Energi AS
2. Aksjonæravtale for Østfold Energi AS



Vedtekter for Østfold Energi AS

(Org nr 879 904 412. Sist endret 21. desember 2005)

§ 1 Selskapets navn

Selskapets navn er Østfold Energi AS

§ 2 Selskapets forretningskontor

Selskapet skal ha sitt forretningskontor i Sarpsborg kommune.

§ 3 Selskapets formål

1. Forestå kjernevirksomheten produksjon, kjøp, salg og distribusjon av ulike energiformer, samt bygge, eie og drive anlegg i den forbindelse.
2. Utvikling av annen lønnsom forretningsvirksomhet basert på selskapets ressurser og kompetanse, samt deltakelse i relevant forskning, utvikling og innovasjon.
3. Deltakelse i andre selskap som fremmer de formål som er nevnt i punktene 1 og 2 over.

§ 4 Selskapets aksjekapital

Aksjekapitalen er på 70 000 000 NOK, fordelt på 70 000 aksjer, hver pålydende 1 000 NOK som er fullt innbetalt.

§ 5 Omsetning av aksjer

Bare Østfold fylkeskommune, kommunene i Østfold fylke og Østfold Energi AS kan være aksjonærer i selskapet. Overdragelse av aksjer kan bare finne sted til fylkeskommunen, andre kommuner i fylket og Østfold Energi AS. Overdragelsen skal godkjennes av styret.

§ 6 Selskapets styre

Styret skal ha 14 styremedlemmer.

§ 7 Firma/Signatur

Selskapets firma kan tegnes av styrets leder eller av to styremedlemmer, i begge tilfeller i fellesskap med administrerende direktør.

§ 8 Generalforsamlingen

Den ordinære generalforsamling skal behandle og avgjøre følgende spørsmål:

1. Godkjenning av årsregnskap og årsberetning, herunder utdeling av utbytte.
2. Valg av valgkomité som forbereder valg av styre for generalforsamlingen.
3. Andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

En aksjonær kan kun la seg representere av én fullmektig.

§ 9 Aksjeloven

I den utstrekning vedtektene ikke bestemmer annet, gjelder den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning. Beslutning om endring av vedtektene krever tilslutning fra mer enn $\frac{3}{4}$ av den aksjekapital som er representert i generalforsamlingen.

Aksjonæravtale for Østfold Energi AS

1	Østfold fylkeskommune eier	35.000	aksjer,
	Aremark kommune eier	1.000	aksjer,
	Askim kommune eier	3.000	aksjer,
	Eidsberg kommune eier	2.000	aksjer,
	Fredrikstad kommune eier	3.000	aksjer,
	Halden kommune eier	5.000	aksjer,
	Hobøl kommune eier	1.000	aksjer,
	Marker kommune eier	1.000	aksjer,
	Moss kommune eier	5.000	aksjer,
	Rømskog kommune eier	1.000	aksjer,
	Sarpsborg kommune eier	10.000	aksjer,
	Skiptvet kommune eier	1.000	aksjer,
	Spydeberg kommune eier	1.000	aksjer,
	Våler kommune eier	1.000	aksjer,

(heretter betegnet som "Partene") i

Østfold Energi AS, org nr 879 904 412 (heretter betegnet som "ØE" eller "Selskapet"). Aksjonæravtale er inngått mellom Partene i anledning av deres samarbeid i Selskapet. Partene forplikter seg ved Aksjonæravtalen til å ta det nødvendige initiativ til å innrette sin stemmegivning i Selskapets organer slik at Aksjonæravtalens bestemmelser gjennomføres.

I tilfelle motstrid mellom Aksjonæravtalen og Selskapets vedtekter, gjelder bestemmelsene i Aksjonæravtalen.

- 2 Partene er enige om følgende grunnlag for Selskapets virksomhet:
Energiforsyningen er en viktig del av samfunnets infrastruktur og må drives og utvikles med sikkerhet, kvalitet og miljøansvar som grunnleggende verdier. God ressursutnyttelse skal sikre Partene forsvarlig langsiktig avkastning på den kapital som er lagt ned i Selskapet, og gi Selskapet muligheter til å utvikle seg videre.
- 3 Partene er enige om at Selskapet skal betale eierne et utbytte på minimum 50 % av årets resultat etter skatt, såfremt det er forsvarlig av hensyn til Selskapets likviditet, soliditet og utviklingsmuligheter og det ikke er i strid med aksjelovens bestemmelser.

- 4 Aksjene kan ikke overdras til andre enn Østfold Energi AS, Østfold fylkeskommune eller andre kommuner i Østfold. Det er bare disse som kan være aksjonærer i selskapet. Aksjene kan ikke pantsettes.
- 5 Ved valg til styret har Østfold fylkeskommune rett til å få valgt inntil fire medlemmer av styret. De øvrige seks aksjonærvalgte medlemmer skal velges etter innstilling fra hver av de seks regioner.

Valgkomiteen, som velges av generalforsamlingen, skal under hensyntagen til kjønnsbalanse i styret, fremme et forslag i tråd med pkt 5, første ledd, basert på en innstilling fra henholdsvis fylkeskommunen og de seks regionene hvor det er nominert to likeverdige kandidater, en av hvert kjønn, til hver styreplass og til hver varamedlemsplass.

Generalforsamlingen velger, basert på valgkomiteens innstilling, medlemmer og varamedlemmer til styret med simpelt flertall, dog slik at forutsetningene i pkt 5, første ledd blir oppfylt.

- 6 Endring i innbyrdes fordeling av eiernes aksjer i selskapet kan bare skje gjennom kapitalnedsettelse, kjøp (herunder Østfold Energi AS' kjøp av egne aksjer) eller salg av aksjer.

Aksjonærene forplikter seg til ikke å selge aksjer før forholdet til konsesjonsmyndighetene er avklart, og det er også en betingelse for å gjennomføre et slikt salg at det ikke får konsesjonsmessige virkninger som kan skade interessene til selskapet eller de øvrige aksjonærer.

- 7 Alle endringer i denne avtale, med unntak av pkt 4, krever enstemmighet. Bestemmelsen i pkt 4 kan endres med tilslutning fra aksjonærer som representerer mer enn 95 % av aksjene. En aksjonær kan ved utøvelse av stemmeretten i spørsmål om å endre aksjonæravtalen ikke la seg representere med mer enn en fullmektig.

Avtalen trer i stedet for gjeldende aksjonæravtale, senest revidert 16. juni 2004.

Sarpsborg, 29. april 2008


Østfold fylkeskommune


Aremark kommune

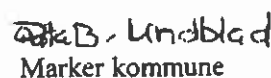

Askim kommune


Eidsberg kommune


Fredrikstad kommune


Halden kommune


Hobøl kommune


Marker kommune


Moss kommune


Rømskog kommune


Sarpsborg kommune


Skiptvet kommune


Spydeberg kommune


Våler kommune



RØMSKOG KOMMUNE

SAK: KJØP AV AKSJER I INSPIRIA SCIENCE CENTER

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.12	12/12	032
Kommunestyret	19.04.12		

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER

Forespørsel om kjøp av 2 aksjer i Inspiria senteret i Sarpsborg.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

1. Rømskog kommune kjøper 2 aksjer a kr 5,- i Inspiria Science Center.
2. Beløpet kr 10,- dekkes over formannskapets tilleggsbevilgning 14900 – 1990 – 120.

Rådmannen i Rømskog, 10.03.12

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Kommunene i Østfold inviteres til å kjøpe til sammen 5 % av selskapets aksjer. Fordelingen av aksjer er foreslått ut ifra elevtallet i hver kommune. Senteret ønsker å ha et tett samarbeid med alle kommunene i Østfold. I dag er det Østfold fylkeskommune og Sarpsborg kommune som eier senteret.

Aksjeposten vil gi kommunen rett til å delta på eiermøter og generalforsamlinger. Som eier vil man få rabattert pris ved benyttelse av senteret til møter og arrangementer. Senteret dekker transportkostnadene for skolens besøk på senteret.

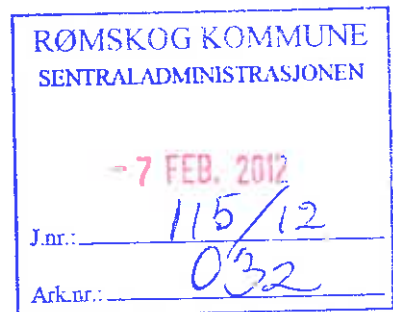
5. RÅDMANNENS VURDERING:

Senteret kan brukes som en ressurs for skolens elever, og er et positivt tilskudd for Østfold som attraksjon. Senteret har et eget Østfoldrom hvor også Rømskog kan settes på kartet. Østfold-kartet er bygget inn i parkanlegget som presenterer kommunene i Østfold.

6. AKTUELLE VEDLEGG:

Brev fra Inspira av 03.02.12

7. UTSKRIFT:



Rømskog kommune
v/ordfører Kari Pettersen og
rådmann Anne Kirsti Johnsen Boutera

Sarpsborg, den 3. februar 2012.

Invitasjon til hver kommune i Østfold om å bli aksjonær i INSPIRIA science center!

Østfold fylkeskommune og Sarpsborg kommune, som like eiere av INSPIRIA Eiendom AS, inviterer med dette hver kommune i fylket til å bli eier av samlet 5 % av selskapets aksjer. Dette ble besluttet i eiremøte den 3. februar 2012. Samlet for kommunene blir dette 1062 aksjer à kr 5,-. Fordelingen av antall aksjer foreslås ut fra elevtallet i hver kommune. Dette er ønskelig fordi kommunene er skoleeiere, slik som Østfold fylkeskommune og Sarpsborg kommune.

INSPIRIA har helt siden starten i 2007 hatt en åpen, aktiv og målrettet kommunikasjon som har gjort senteret til et Østfoldprosjekt og som har gitt senteret en sterk regional og nasjonal posisjon som ett av åtte regionale vitensentre i Norge.

INSPIRIA er blitt en suksess for Østfold og vår region, og vi tror den kan bli enda større hvis vi alle står sammen om å utvikle tilbudet videre! Vi har et sterkt ønske om et tett og godt samarbeid, og ønsker at alle kommunene føler et eierskap til senteret – et eierskap som kan bli enda sterkere gjennom også et formelt eierskap - selv om dette prosentvis ikke er stort.

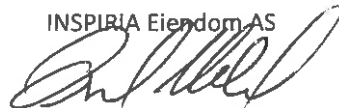
Med INSPIRIA sin skolesatsning for alle skoleklasser i fylket, den rolle INSPIRIA vil spille i forhold til markedsføring av Østfold, og den positive virkning dette kunnskapsløftet på sikt vil ha for næringslivet i alle fylkets kommuner, mener styret at INSPIRIA er en mulighet for hver kommune som er svært viktig for at hele fylket skal få størst mulig utbytte av vår felles satsing.

Mange forhold er endret siden aksjespørsmålet først ble tatt opp. Etter at senteret er kommet i drift og har blitt så positivt mottatt ser vi nå mulighetene i et enda klarere lys.

Vi vedlegger nødvendig underlag for kommunens behandling, og står til disposisjon om der er behov for nærmere avklaringer.

Vi ber om en tilbakemelding på denne invitasjon innen 1. april 2012.

Med vennlig hilsen

INSPIRIA Eiendom AS

Osmund Ueland
Arbeidende styreleder

Vedlegg 1: Nøkkeldata og vektlegginger
Vedlegg 2: Selskapsfakta



STAV
Kunnskap endrer alt

Vedlegg 1 til brev til 17 kommuner i Østfold av 3.02.2012
Nøkkeldata og vektlegginger.

Det er planlagt at de 17 kommunene utover Sarpsborgs samlede eierandel skal utgjøre 5 %, slik at eierskapet etter dette blir:

Østfold fylkeskommune:	47,5 %
Sarpsborg kommune:	47,5 %
Øvrige kommuner samlet:	5,00 %
Til sammen	100,00 %

Selskapet har totalt 21 250 aksjer. 5 % er da 1 062 aksjer å fordele. Antall aksjer til hver kommune forslås fordelt etter antall skoleelever, som samlet er ca. 27 500 når en holder Sarpsborg og Østfold fylkeskommune sine skoler utenom. Prisen er kr. 5,- pr aksje. Antall aksjer og eierskap i INSPIRIA Eiendom AS blir etter dette som følger:

Kommuner	Antall elever	Antall aksjer	Eierandel
Aremark	201	8	0,04 %
Askim	1 827	70	0,33 %
Eidsberg	1 405	54	0,25 %
Fredrikstad	9 246	356	1,68 %
Halden	3 554	137	0,64 %
Hobøl	653	25	0,12 %
Hvaler	458	18	0,08 %
Marker	441	17	0,08 %
Moss	3 478	134	0,63 %
Rakkestad	988	38	0,18 %
Rygge	1 988	77	0,36 %
Råde	852	33	0,15 %
Rømskog	61	2	0,01 %
Skiptvet	505	19	0,09 %
Spydeberg	673	26	0,12 %
Trøgstad	655	25	0,12 %
Våler	592	23	0,11 %
Sum	27 577	1 062	5,00 %
Sarpsborg	6 519	10 094	47,50 %
Østfold fylkeskommune	9 450	10 094	47,50 %
Sum	43 546	21 250	100,00 %

INSPIRIA er organisert i flere enheter hvor INSPIRIA Eiendom AS er morselskap. Det er dette selskapet kommunene inviteres inn i som aksjonærer. Datterselskapene, som eies 100 % av morselskapet, er INSPIRIA science center AS og INSPIRIA Utvikling AS. Både INSPIRIA Eiendom AS og INSPIRIA science center AS er ideelle selskaper. INSPIRIA Utvikling AS eier den delen av bygget som leies ut til leietakere. Til orientering vedlegger vi vedtekter for INSPIRIA Eiendom AS, oversikt over nåværende styresammensetning og oversikt over leietakere i INSPIRIA Utvikling AS.

INSPIRIA Eiendom AS (morselskapet) eies i dag av Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune med 50 % hver. Disse har forpliktet seg til å selge ut like mange aksjer i selskapet hver slik at det nødvendige antall aksjer kan overdras til andre kommuner.

Når det kommer nye aksjonærer inn i selskapet vil det bli inngått en egen aksjonæravtale. Her reguleres blant annet hvem som kan være aksjonærer, hvordan man kan bli det og hvordan man kan selge seg ut igjen. Siden dette er et ideelt selskap, vil det ikke kunne deles ut utbytte og det vil ikke være mulig å tjene penger på eierskapet. Formålet er kun ideelt. Hovedmålet med INSPIRIA-selskapene er å bygge kunnskap og motivasjon til utdanning blant regionens barn og unge, særlig innen teknologi og naturvitenskap. En viktig del av dette er også å vise frem hvilke fremtidsmuligheter Østfolds næringsliv representerer når arbeids- og boligvalg en dag skal besluttes. Dette er med på å styrke Østfold som region!

De rettigheter og plikter som følger av å være aksjonær i morselskapet INSPIRIA Eiendom AS er som følger:

- Rett til å møte på generalforsamlinger.
- Rett til å møte på 2 årlige eiermøter hvor styret legger frem samlet strategi for kommentarer, og hvor eierne får full status i selskapene innen økonomi, budsjett og drift/utvikling.
- Rett til å nyttiggjøre seg senterets tilbud på møter og spesial arrangement som eier til rabattert pris, og motta spesielle tilbud til ansatte.
- Rett til å delta med økt aksjekapital i selskapet ut fra eierandel, i den grad dette skulle bli besluttet.

Utover ovennevnte legger INSPIRIA opp til å ha en åpen og aktiv kommunikasjon med hver kommune gjennom:

- Etablert vitenkontakt ved skolene i hver kommune.
- Jevnlige nyhetsbrev som viser skolenes bruk av senteret og tilbakemelding fra elever og lærere.
- Årlig INSPIRIA dag for rådmenn og skolesjefer i alle kommuner og fylkeskommunen hvor utviklingen av INSPIRIAs tilbud er hovedtema.
- God kontakt med kommunens ordførere.

- Samarbeid med de regionale destinasjonsselskap i markedsføringen av Østfold på en sterkt og samordnet måte. Her har INSPIRIA i januar 2012 meldt seg inn i alle Østfolds destinasjonsselskap for å fjerne barrierer, og bidra til gjensidig markedsføring av de produkter som best bidrar til å sette Østfold skikkelig på Norgeskartet, og som sikrer flere besøkende.
- Samarbeid med lokale nærings- og industriforeninger.

Når kommunen skal ta endelig stilling til aksjekjøpet, håper vi at følgende vektlegges:

1. INSPIRIA er blitt et Østfold-prosjekt, og senteret har fått en god driftsstart.
2. INSPIRIAs viktigste oppgave er tilbudet til alle skolene i Østfold, og at tilbudet har blitt svært godt mottatt av lærere og elever, ref. pressemelding av desember 2011.
3. INSPIRIA ønsker gjennom tildeling av tid og likt tilbud til alle kommuner å være en del av skolepolitikken i hver kommune.
4. Eget forskningsprogram på virkningen av vitensenterpedagogikken (lære gjennom å gjøre) er igangsatt. Dette går over 3 år og er betalt av Statoil med 2 mill kr hvert år til 2 forskerstillinger på UMB.
5. Alle kommuner blir likt behandlet, liten eller stor, med lang eller kort avstand. INSPIRIA tar transportkostnadene for alle skolene og tildeler disse tid, slik at de er sikret prioritet. Opprinnelig var planen at hver kommune skulle ta egne transportkostnader og selv velge besøkstidspunkt. Grepert med at INSPIRIA tar transportkostnadene og tildeler tid til alle, er gjort om for å sikre at alle får samme tilbud, og sikre full utnyttelse av senteret. Dette opplegg er enestående i Norden, koster selskapet 2,5 til 3 mill kr hvert år, men gir full kontroll på senterets viktigste målgruppe – alle skoler i Østfold.
6. Eget INSPIRIA tilbud til lærerne vil bli utviklet. Her ønsker INSPIRIA å utvikle et like sterkt tilbud til lærerne som skoletilbudet er blitt. Ny praksisnær ungdomskolemelding er et strategisk verktøy i forhold til dette.
7. INSPIRIA har bygget et Østfold-kart inn i parkanlegget som presenterer kommunene, og som blir en pedagogisk arena for skolene og besøkende.
8. INSPIRIA har bygget et eget Østfold-rom i senteret med 4 kildebord (digital historiefortelling) og innovasjoner fra Østfold. På kildebordene legges det nå inn enda flere historier fra alle fylkets kommuner. Prosjektet er et samarbeid med Østfoldmuseene. Her oppfordrer vi nå hver kommune til å engasjere seg i å fremskaffe gode historier. Østfold-rommet er en del av de interaktive utstillingene, og er åpent for publikum hver dag. I den senere tid er der også kommet nye innspill på utvikling av spesielle attraksjoner i Østfold-rommet, som vil gi viktig informasjon om natur og miljø i Østfold.
9. INSPIRIA arbeider for å få inn bedrifter fra hver enkelt kommune i Østfold som Partnere for å sikre senterets drift og utvikling på en god måte. Regionenes industri- og næringsforeninger inviteres inn som partnere. Gjennom slikt engasjement fra bedrifter og foreninger i alle fylkets kommune, blir INSPIRIA en svært viktig arena for

næringslivet i fylket. I dette arbeidet ønsker INSPIRIA at politisk ledelse i kommunene deltar som døråpnere.

10. INSPIRIA er en satsning som over tid skal gjøre fylket mer attraktivt for næringsetablering og bosetting i fylket. Med aktivt samarbeid mellom INSPIRIA, alle kommunene i Østfold, næringslivet, Høgskoler og Universitet, vil INSPIRIA kunne leve sin visjon: En aktiv pådriver i samfunnsutviklingen.
11. INSPIRIA har tatt initiativ til en helhetlig markedsføring av Østfold i et aktivt samspill med Østfold Reiseliv og regionenes destinasjonsselskap. Dette er under utvikling under arbeidstittelen "Østfold hele året". Her legges det opp til å trekke frem ikke bare typiske sommerprodukter, men helårsprodukter som INSPIRIA og Superland er et godt eksempel på. Gjensidig markedsføring av destinasjonenes attraksjoner gjennom de ulike årstider, vil styrke hver enkelt og Østfold totalt.
12. INSPIRIA har lagt til rette for at årets bondekokk Kurt Øraas fra Halden driver spiseriet Østfold Mat AS i INSPIRIA, med sunn og kortreist mat fra Østfold. Ulike matprodukter fra Østfold markedsføres og selges i spiseriet.

Vedlegg 2 til brev til 17 kommuner i Østfold av 3.02.2012

I. Selskapets vedtekter:

Vedtekter for

Inspiria Eiendom AS

Vedtatt i ekstraordinær generalforsamling 25.10.2010.

§ 1 Firma

Selskapets navn er Inspiria Eiendom AS.

§ 2 Forretningskontor

Selskapet har sitt forretningskontor i Sarpsborg kommune.

§ 3 Formål

Selskapet skal drive allmennyttig virksomhet ved å virke for kunnskapsbygging, økt interesse og motivasjon til utdanning innen teknologi og naturvitenskap, særlig blant barn og unge i Østfold. Selskapet ønsker herunder å bygge og drive et vitensenter (science center) i nært samarbeid med offentlige og private interessenter. Selskapet kan delta i andre selskaper eller foreninger for å fremme sitt formål.

Selskapet kan ikke utdele utbytte og har ikke økonomisk gevinst som formål.

Endring av denne § 3 krever i tilfelle tilslutning fra minst 90 % av avgitte stemmer på generalforsamling hvor minst 90 % av aksjekapitalen er representert.

§ 4 Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr. 106.250,- fordelt på 21 250 aksjer à kr 5,-. Selskapets aksjer skal ikke registreres i Verdipapirsentralen.

§ 5 Styre og signatur

Selskapets styre skal bestå av 3-7 medlemmer etter generalforsamlingens beslutning. Selskapet tegnes av styreleder alene.

§ 6 Ordinær generalforsamling

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned, og følgende saker skal behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskap, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.
2. Godkjenning av årsberetningen.
3. Øvrige saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§ 7 Erverv av aksjer, forkjøpsrett mv.

Ved overdragelse av aksjer har øvrige aksjonærer forkjøpsrett på like vilkår. Forkjøpsretten gjelder ikke ved overdragelse av aksjer innen samme konsern eller selskap som selger, eier eller kontrollerer 50 prosent eller mer av.

Ønsker flere aksjonærer å gjøre forkjøpsretten gjeldende, fordeles retten til å kjøpe aksjer i samme forhold som de berettigede har aksjer i selskapet. I tilfelle aksjene ikke lar seg fordele forholdsmessig, fordeles overskytende antall ved loddtrekning.

Erverv av aksjer forutsetter styrets godkjenning.

§ 8 Stemmerett

På generalforsamlingen stemmer hver aksjonær i forhold til det antall aksjer eieren besitter. Ingen aksjonær kan dog stemme for mer enn en tredjedel av den samlede aksjekapital.

§ 9 Avvikling

Ved avvikling av selskapet skal midlene overføres til annen virksomhet med samme eller tilsvarende allmennyttige formål.

§ 10 Aksjeloven

I den grad vedtektene ikke bestemmer annet, gjelder den til enhver tid til gjeldende aksjelovgivning.

II. Selskapets styresammensetning:

Osmund Ueland – styreleder
Siv Henriette Jacobsen – styremedlem
Egil Frode Olsen – styremedlem
Anne Grethe Erlandsen – styremedlem
Per Arthur Sørli – styremedlem
Einar Evensen – styremedlem
Bente Hedum – styremedlem

III. Leietakeroversikt i INSPIRIA Utvikling AS:

- Omnicom AS
- Borg Innovasjon AS
- NHO Østfold
- Tekna distriktskontor Østfold
- Voksenopplæringsforbundet i Østfold
- ARM Lingua AS
- Axdata Norge AS
- Zacco Norway AS
- Arena Magica
- Ppt/Oppfølgingstjenesten



RØMSKOG KOMMUNE

SAK: REGIONALPARK HALDENKANALEN - GODKJENNING AV CHARTERET, FINANSIERING OG VALG TIL STYRENDE ORGANER

Behandler organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.12	13/12	033
Kommunestyret	19.04.12		

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER

Godkjenning av charter, finansiering og valg til styrende organer for Regionalpark Haldenkanalen.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

1. Rømskog kommune deltar i samarbeidet om Regionalpark Haldenkanalen i henhold til charteret, men tar forbehold om at sak om organisasjonsform blir fremmet for behandling i kommunen før etablering av regionalparken finner sted.
2. Rømskog kommune forplikter seg til å delta i finansieringen for perioden 2012-2016 med forbehold om at kommunens andel i sin helhet blir finansiert gjennom Grenserådets Utviklingsavtale, og under forutsetning av de øvrige kommuner bidrar i tråd med finansieringsplanen.
3. Det skal årlig fremlegges for kommunen en rapport fra regionalparken inneholdende evaluering og status av prosjektet.
4. Dersom innholdet i rapporten i pkt. 3 ikke gir tilfredsstillende resultat, forbeholder Rømskog kommune seg rett til å kunne trekke seg ut av deltakelsen av regionalparksamarbeidet med 12 mnd varsel.
5. Som politisk representant til Regionalparkrådet velges:
6. Som politisk vararepresentant Regionalparkrådet velges:
7. Det delegeres til administrasjonen å invitere næringslivet i Rømskog til å velge sin representant med vararepresentant til Regionalparkrådet.

Rådmannen i Rømskog, 10.03.12

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

3.1 FORMANNSKAPETS INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

4. SAKENS FAKTA:

Østfold fylkeskommune og de 5 berørte kommunene langs Haldenvassdraget (Halden, Aremark, Marker, Rømskog og Aurskog-Høland) har gitt sin tilslutning til prinsippene for opprettelse av Regionalpark Haldenkanalen. Rømskog kommune tok i sitt prinsippvedtak i 2011 forbehold om å behandle endelig godkjenning av charteret, finansiering og valg til styrende organer før budsjettbehandlingen for 2012. Saken ble ikke fremmet da fordi de nødvendige opplysninger ikke har foreligget. Saken ble behandlet i Grenserådet i sak 25/11 17.10.11, og det ble fattet vedtak om at følgende punkter måtte avklares:

- Eierform
- Forankring ifht næringslivet
- Hvilke ressurser det forventes at kommunene bidrar med ifht prosjektorganiseringen
- Om daglig leder i Kanalselskapet kan sitte i Regionalparkstyret mht habilitetsproblematikk og oppgavefordeling

I følge Grenserådets sekretær er eierform ikke avklart. Norske Parker arbeider med dette som en del av sitt system for sertifisering av nye parker.

På Rømskog er det informert om Haldenkanalprosjektet til næringsdrivende, reiselivsbedrifter og landbruksorganisasjonene.

Det er ikke ventet spesielle ressurser fra kommunene, men det vil være naturlig å tenke seg at en del av de aktivitetene og tema det skal jobbes med vil kreve kommunal deltakelse.

Daglig leder i Kanalselskapet gis observatørstatus med tale og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Østfold fylkesting har i vedtak om økonomiplan 2012-2015 i møte 22.06.2011, satt av 1 mill kr. pr år i 5 år til Regionalpark Haldenkanalen ved disponering av utviklingsfondet. Akershus fylkeskommune har foreløpig avslått å delta i prosjektet, men har signalisert at de vil vurdere saken på nytt, og det er tatt politisk initiativ til videre dialog.

Følgende grovbudsjett og finansieringsplan ligger i charteret for de første 3 årene:

Kostnader	År 1	År 2	År 3
Merkevareprosess	1 500 000	250 000	150 000
Implementering av mv-strategi	150 000	500 000	500 000
Produktutvikling	500 000	600 000	600 000
Kommunikasjon, intern og ekstern	500 000	1 500 000	1 750 000
Kompetanseheving	250 000	250 000	250 000
Koordinering	400 000	400 000	400 000
Materiell, PR, internett	250 000	250 000	250 000
Diverse	450 000	250 000	100 000
Prosjektledelse, reiser og adm.	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum	5 000 000	5 000 000	5 000 000

Finansiering	År 1	År 2	År 3
Fra Utviklingsavtalen A/M/R	650 000	650 000	650 000
Halden, Aurskog-H og Akershus fk	850 000	850 000	850 000
Østfold fylkeskommune	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Departement (KRD, Miljøvern)	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Innovasjon Norge	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Sum	5 000 000	5 000 000	5 000 000

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har vedtatt å sette av 10 mill kr for 2012 til et verdiskapingsprogram for lokale og regionale parker. For å få tilgang til disse midlene, må de ulike regionalparkene anbefales av styret for organisasjonen Norske Parker, og KRD må godkjenne denne anbefalingen.

Følgende styrende organer skal etableres i Regionalpark Haldenkanalen:

Regionalparkrådet

- Skal ha 14 medlemmer – 7 fra næringslivet og 7 politikere, der hver kommune/fylkeskommune velger en representant fra hver kategori. I tillegg vil Fylkesmannen og Haldenvassdragets Kanalselskap tilbys observatørplasser med tale- og forslagsrett.
- Skal utforme og evaluere de overordna prioriteringene særlig knyttet til de årlige handlingsplaner
- Blir den interessante og viktige arenaen for utforming av en felles politikk langs Haldenkanalen
- Skal være en samhandlingsarena næringsliv/politikk og på den måten sikre forankring og eierskap
- Skal ha 2-4 møter pr år

Regionalparkstyret

- Skal ha 5 medlemmer som velges av Regionalparkrådet
- Skal gjennomføre det som Regionalparkrådet bestemmer
- Skal ha en operativ rolle

Regionalparkadministrasjon

Prosjektleder/koordinator skal engasjeres. For øvrig vil prosjektadministrasjonen bestå av ressurser i kommunene/prosjekter som i dag naturlig har som arbeidsområder nærings- og stedsutvikling langs Haldenkanalen.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Økonomi

Det er viktig å ha en forutsigbar økonomisk ramme for regionalparken, og det må arbeides for å få godkjent parken med tanke på offentlig finansiering gjennom verdiskapingsprogrammet fra KRD. Dette systemet er ikke på plass, slik at regionalparken i oppstartsfasen må søke alternativ finansiering fra Staten, Fylkesmannen og Innovasjon Norge til enkeltprosjekter.

Forankring

I tiden fram til oppstart (så nær 01.01.2012 som mulig) skal regionalparken forankres hos næringsliv og befolkning i området, og en av tilnærmingene vil være å få fram stedsutviklingsprosjekter som kan realiseres raskt, og som vil bidra til styrket identitet og forankring. For Rømskogs del vil det være aktuelt å bygge videre på de muligheter som ligger i opplevelsesturisme knyttet til vannveier og turstier med Haukenestårnet, campingturisme og Rømskog SPA & Resort AS har som aktører.

Styring

Det er lagt opp til at hver av de deltakende kommuner og fylkeskommuner skal ha et politisk medlem med tilhørende varamedlem i Regionalparkrådet. Det skal også velges et tilsvarende antall representanter fra næringslivet. Det skal videre velges et Regionalparkstyre som skal bestå av 5 medlemmer med tilhørende varamedlemmer.

Charteret har ikke angitt hvordan næringslivsrepresentantene i Regionalparkrådet skal velges, men regionalparkkonseptet bygger på et nedenfra og opp-initiativ, slik at rådmannen vil forslå at næringslivet i Rømskog gis anledning til å oppnevne næringslivsmedlem med varamedlem til Regionalparkrådet.

Organisering

Valdres Natur- og kulturpark er organisert som et samarbeid etter kommunelovens § 27, noe som betyr at selskapet er direkte underlagt de deltakende kommuner/fylkeskommuner og deres budsjett- og instruksjonsmyndighet. I en slik organisasjon er det kommunestyret som velger representanter til styret, ikke rådet, slik som beskrevet i i charteret. Telemarkskanalen har etablert samarbeidet som en stiftelse, noe som virker lite hensiktsmessig i vårt samarbeid.

Slik samarbeidet er beskrevet, er interkommunalt selskap (IKS) den organisasjonsformen som ligger nærmest det som er skissert i charteret. Der er det rådet/representantskapet (eierrepresentantene) som velger styret, og selskapet er mer frittstående i sin form enn et samarbeid etter § 27 eller alternativet vertskommunemodell. En vil derfor anbefale at det før formell etablering gjøres en grundig vurdering av hvilken organisasjonsform som er den mest hensiktsmessige, sett i forhold til innflytelse, eierskap og oppgaver.

Finansiering

Finansieringen fremgår av overstående tabell og en samlet vurdering av kommunestørrelse, nytte og økonomisk bæreevne ligger til grunn for forslaget.

Rådmannen foreslår at det tas forbehold om at finansieringen for Rømskog kommunes del i sin helhet blir dekket over utviklingsavtalen i Grenserådet. Dette medfører at det ikke gis noen ny kommunal bevilgning, men at Rømskog andel dekkes av midlene i utviklingsavtalen.

Arbeidsoppgavene

Det er tidligere understreket at den nye organisasjonen ikke tar mål av seg til å overta de oppgavene som allerede utføres av ulike organer, men har som mål å samordne disse. Det er imidlertid ingen tvil om at etablering av en slik organisasjon vil få konsekvenser for de oppgaver som utføres, og for de som utfører disse. Det er derfor nødvendig at en så tidlig som mulig tar en gjennomgang av berørte oppgaver og organisasjoner, og gjør en grenseoppgang i forhold til det en forventer at regionalparkorganisasjonen i framtiden skal utføre. For

eksempel gjelder dette i forhold til reiselivsorganisasjonene og i forhold til sekretariatsfunksjonen for grensekommunene og utviklingsavtalen. Hvilke oppgaver en ser for seg at organisasjonen skal fokusere på, vil være avgjørende for rekruttering til regionalparkadministrasjonen.

6. AKTUELLE VEDLEGG:

Utkast til charter for Regionalpark Haldenkanalen.

7. UTSKRIFT:

Regionalpark Haldenkanalen

Avtale 2012-2022

En 10-årig plan for steds- og næringsutvikling knyttet til
Haldenkanalen



www.haldenkanalen.org

Forord

Kommunene langs Haldenkanalen går sammen for styrket steds- og næringsutvikling knyttet til Haldenkanalen. Det foregår allerede en rekke innsatser på noen av disse områdene, effekten kan imidlertid forbedres gjennom sterkere koordinering.

Vi tar utgangspunkt i at Haldenkanalen med tilknyttede områder har en rekke konkurransefortrinn. De mest fremtredende konkurransefortrinn for næringslivet og kommunene langs Haldenvassdraget er enkel tilgang til uberørt natur og nærhet til befolkningskonsentrasjoner, samt nærhet til en sterk konsentrasjoner av bedrifter og organisasjoner.

Dette charteret som gjelder for perioden fra 2012 – 2022 inneholder mål og strategier for tre innsatsområder; (1) Merkevarebygging av Haldenkanalen, (2) Stedsutvikling og (3) Utvikling av opplevelsesnæringene. Alle tre områdene krever langsiktig jobbing og det er derfor nødvendig med et charter som strekker seg over en ti års periode.

Haldenkanalen og tilgrensende områder har et stor utviklingspotensial. Gjennom å etablere en sterk felles merkevare for opplevelser og produkter som selges med kanalen som bakteppe, vil dette sammen med en langsiktig satsing på stedsutvikling og utvikling av opplevelsesnæringene, etablere Haldenkanalen som en av de mest lønnsomme og triveligste regioner i Norge!

Styringsgruppa for Regionalpark Haldenkanalen
(forprosjekt) – januar 2011

Tore Johansen

Jan A. Mærli

Helge Kolstad
Leder av Styringsgruppa

Finansieringsplan korrigert etter prosjektgruppemøte 28.09.2011

Forord	2
Sammendrag	4
Rammer for Charteret	5
1. Bakgrunn og mandat	6
1.1 <i>Bakgrunn</i>	6
1.2 <i>Mandat</i>	7
2. Status Haldenkanalen	7
2.1 <i>Avgrensning</i>	7
2.2 <i>Status nærings- og stedsutvikling</i>	7
2.3 <i>Muligheter og utfordringer</i>	8
2.4 <i>Pågående innsatser</i>	9
2.4.1 <i>Grensekommunene</i>	9
2.4.2 <i>Halden</i>	9
2.4.3 <i>Haldenvassdragets kanalselskap</i>	9
2.4.4 <i>Utmarksavdelingen</i>	9
2.4.5 <i>Aurskog-Høland</i>	10
2.4.6 <i>Vannområde Haldenvassdraget</i>	10
2.4.7 <i>Opplev Grenseland AS</i>	10
2.4.8 <i>Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold</i>	11
2.5 <i>Konkurransefortrinn</i>	11
3. Hva er en regionalpark?	11
3.1 <i>Definisjon</i>	11
3.2 <i>Organisering</i>	12
3.3 <i>Finansiering</i>	12
3.4 <i>Norske regionalparker</i>	13
4. Visjon, mål og hovedstrategier	13
4.1 <i>Regionalpark Haldenkanalen</i>	13
4.2 <i>Visjon</i>	13
4.3 <i>Formål Regionalpark Haldenkanalen</i>	14
4.4 <i>Mål</i>	14
4.5 <i>Hovedstrategier</i>	14
4.6 <i>Delstrategi</i>	14
5. Innsatsområder 2010-2020	14
5.1 <i>Merkevaren Haldenkanalen</i>	14

5.2 Stedsutvikling	17
5.3 Utvikling av opplevelsesnæringene	18
6. Organisering	21
6.1 Samarbeidsavtale mellom kommunene 2010-2020	21
6.2 Organisering	21
6.3 Kanalrådet	22
6.4 Kanalstyret	22
6.5 Prosjektadministrasjon	22
6.6 Forholdet til staten og fylkesnivået	22
6.7 Forholdet til pågående prosjekter og innsatser	23
7. Kostnader og finansiering	23
7.1 Kostnader og finansiering	23
8. Fremdriftsplan	23
8.1 Milepælsplan 12 måneder	23

Sammenheng

Haldenkanalen Regionalpark er en utviklingsregion som gjennom merkevarebygging og næringsutvikling innen opplevelsesnæringene basert på naturverdier, samt stedsutvikling, skal gi økt verdiskaping og bolyst i lokalsamfunnene langs kanalen.

Mulighetene for næringsutvikling langs Haldenkanalen knyttes til naturen og primært foredling av tjenester og opplevelser basert på naturgitte fordeler. I denne sammenhengen er kanalen, vann, uberørt natur som ramme for ro og stillhet, samt naturen som arena for aktiviteter og utvikling av kulturelle opplevelser sentrale elementer. Opplevelsesnæringene men reiseliv og kulturopplevelse er identifiserte som de fremste mulighetene for næringsutvikling langs Haldenkanalen.

Også for stedsutviklingen langs Haldenkanalen vil en utvikling av tilbudene innenfor reiseliv og kultur være viktige da disse også vil kunne tilbys innbyggerne langs kanalen. Ved siden av tilgjengelige arbeidsplasser er ofte et godt kulturtilbud, gode fritidsmuligheter og egenart vesentlige forutsetninger for å skape tilflytning til distriktkommuner.

Utfordringene er i første rekke at selve kanalen har behov for en kostnadskreven oppgradering. Dernest å synliggjøre mulighetene for næringsutvikling slik at private initiativ kan motiveres og hjelpes til å realisere disse, samt kompetanseutvikling og merkevarebygging av Haldenkanalen. Å styrke Haldenkanalen sitt og stedene langs kanalen sitt omdømme i prioriterte målgrupper vil være en vesentlig utfordring.

Haldenkanalen Regionalpark er en utviklingsregion som gjennom næringsutvikling innen opplevelsesnæringene og basert på naturverdier, samt stedsutvikling, skal gi økt verdiskaping og bolyst i lokalsamfunnene langs kanalen. Visjonen for Regionalpark Haldenkanalen er

”Langs Haldenkanalen er det et lønnsomt næringsliv og et rikt kulturliv, basert på naturen, spisset kompetanse og småsteder hvor folk ikke bare bor, men lever!”

Målene er å:

1. Bidra til å skape samarbeidsplattformer mellom alle interessenter i utvikling av opplevelsesnæringene og stedsutvikling langs Haldenkanalen
2. Bidra til lokal medvirkning i forhold til ivaretagelsen og videreutviklingen av natur og kulturverdier som grunnlag for opplevelsesproduksjon
3. Bidra til ivaretagelse og videreutvikling av særpregede natur- og kulturverdier, samt sørge for utvikling av kommersielle tilbud med basis i disse
4. Bidra til bærekraftig verdiskaping

Hovedstrategiene er at Regionalpark Haldenkanalen utvikler en sterkt felles identitet og merkevare samt at Regionalpark Haldenkanalen forankrer utviklingsarbeidet i lokal forvaltning og i det lokale næringslivet. Videre at Regionalpark Haldenkanalen utvikler et rikt reiseliv og kulturtilbud samt tilslutt at Regionalpark Haldenkanalen oppnår resultater gjennom samarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser, og mellom næringer og sektorer.

Regionalpark Haldenkanalen er en satsing over 10 år forankret i et charter (en avtale) mellom kommune og andre. Årlige kostnader er ca 5 mnok som finansieres i et spleiselag mellom kommuner, fylkeskommuner, departement og Innovasjon Norge.

Rammer for Charteret

Følgende prinsipper er lagt til grunn for utvikling av charteret:

1. I charteret er det generelt beskrevet utfordringer, mål og strategier for berørte kommuner langs Haldenkanalen perioden 2010-20
2. Lokal forvaltning skal bygge på et bevisst forhold til å ta vare på og utvikle natur- og kulturverdiene langs Haldenkanalen
3. Økt verdiskaping ved langsiktig merkevarebygging/omdømmebygging knyttet til natur- og kulturverdier er hoved fundamentet
4. Forutsigbarhet knyttet til et 10-årig charter med iverksettingsavtaler er et avgjørende fundament for Regionalpark Haldenkanalen
5. Bottom up” prinsippet gjelder for alle aktiviteter og initiativ i dette charteret. Med dette forstår vi at initiativ og forankring for alle tiltak skal være lokalt drevet

6. Det er lagt særlig vekt på å prioritere de oppgaver som krever samordning, og som det er mest kostnadseffektivt å løse i fellesskap langs Haldenkanalen
7. Parkens rolle og de ulike aktørers rolle i gjennomføringen skal beskrives i iverksettings- og partnerskapsavtalene
8. På grunn av 10-årsperspektivet vil graden av konkretisering av mål og strategier variere
9. Charteret skal evalueres etter de første 3 år, men 10-årsperspektivet skal alltid legges til grunn
10. Årlige og flerårige handlingsplaner skal konkretisere gjennomføring av charteret.

1. Bakgrunn og mandat

1.1 Bakgrunn

Haldenkanalen er Norges eldste kanal og har en unik historie. Kanalen strekker seg over fire kommuner, tre i Østfold og en i Akershus, og det er i senere tid investert millioner av kroner både av private og offentlige aktører i utvikling av kanalen. DS Turisten er tilbake i Haldenkanalen og er i seg selv en del av kanalens historie. Ved Ørje sluser ligger Kanalmuseum, Østfoldmuseet, som er et natur- og kulturhistorisk museum. Haldenkanalen var en livsnerve for kommunene i denne delen av Østfold og Akershus. I dag er Haldenkanalen en helt spesiell naturopplevelse med store utviklingsmuligheter. Haldenkanalen finner vi i kommunene Halden, Aremark, Marker og Aurskog-Høland. De fire kommunene utgjør et sammenhengende naturområde som ligger nær store befolkningskonsentrasjoner. Blant kommunene er det dokumentert interesse for å arbeide felles med steds- og næringsutvikling og en har valgt å benytte Regionalpark organisering som modell for samordnet steds- og næringsutvikling. Rømskog kommune som ligger øverst i Dalslandskanal, hører naturlig med i dette samarbeidet Etter et initiativ fra fylkespolitiker Helge Kolstad 2. oktober 2009 om å få belyst viljen til en samlet satsing på nærings- og stedsutvikling langs Haldenkanalen, ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter for de fem berørte kommunene og Østfold fylkeskommune for å se på hvilken måte dette kunne gjøres. Arbeidsgruppen har knyttet til seg en prosessleder, Børre Berglund (BBR) i arbeidet. Gruppen inviterte beslutningsorganene i de fem kommunene, samt representanter for fylkeskommunene Akershus og Østfold, Fylkesmannen i Østfold, Innovasjon Norge, destinasjonsselskapene, Haldenvassdragets kanalselskap og Utmarksavdelingen til et prosessmøte på Bjørkelangen 3. februar i år, for å kartlegge en tilslutning til videre arbeid med saken, og få innspill til veivalg. På møtet ble også den planlagte regionalparksatsingen langs Telemarkskanalen presentert. Konklusjonen fra dette møtet var entydig at dette skulle det arbeides videre med, og arbeidsgruppen skulle vurdere veivalgene regionalpark og reisemålsutvikling som basis for det videre arbeidet. Gruppen har 25.03.2010 hatt møte

med Innovasjon Norge v/Toini Ness (presentasjon reisemålsutviklingskonsept) og med Valdres natur- og kulturpark v/Kjell Arne Berntsen (presentasjon regionalparkkonseptet), for å få bedre grunnlag for å gi anbefaling til en gruppe bestående av ordførerne i de fem kommunene og fylkespolitiker Helge Kolstad. Arbeidsgruppen har drøftet innspillene og vurdert hva som vil bli det beste veivalget for Haldenkanalen i senere møter, og har anbefalt å gå for et regionalparkkonsept. Styringsgruppen har gitt sin fulle tilslutning til anbefalingen fra prosjektgruppen. Arbeidsgruppen får i prosjektsammenheng status som prosjektgruppe etter møtet med politikerne 26.05.10, mens politikerne utgjør prosjektets styringsgruppe. Det skal nå utarbeides et Charter 2012-2022 som en tiårig plan for lokalsamfunnsutvikling langs Haldenkanalen. Regionalpark Haldenkanalen skal legge til rette for en langsiktig og målrettet merkevarebygging, nærings- og stedsutvikling for kommuner, steder og bygder som naturlig er tilknyttet Haldenkanalen. Når charteret er endelig beskrevet vil siste del av oppgaven være forankring i næringsliv, kommuner, fylkeskommuner og departement.

1.2 Mandat

Prosjektgruppa skal utvikle utkast til en langsiktig plan for steds- og næringsutvikling langs Haldenkanalen basert på Regionalparkkonseptet.

2. Status Haldenkanalen

2.1 Avgrensning

Avgrensningen for innsatsen i Regionalpark Haldenkanalen er Halden kommune, Aremark kommune, Marker kommune, Rømskog kommune og Aurskog-Høland kommune med fokus på steds- og næringsutvikling knyttet til Haldenkanalen. Et viktig virkemiddel i denne sammenheng er utvikling og implementering av merkevaren Haldenkanalen.

2.2 Status nærings- og stedsutvikling

Før vi beskriver en status på nærings- og stedsutvikling langs Haldenkanalen, la oss gi uttrykkene en definisjon og et innhold.

Næringsutvikling basert på lokal natur og kultur kan representere viktige konkurransefortrinn for lokalsamfunn og næringsliv. I et slikt perspektiv gjelder det å identifisere, reindyrke og aktivt gjøre bruk av det stedsspesifikke, og legge dette til grunn for både produkt- og identitetsutvikling. Kunnskapen og ressursene (råvarene) kan for eksempel finnes innenfor mat, kunst, litteratur, landskap, natur, kulturminne og -miljø. Med et slikt utgangspunkt er regional utvikling i stor grad et spørsmål om attraksjonskraft. Dette stiller krav til kvalitet og ekthet. I opplevelsessamfunnet stilles det krav til de gode opplevelsene (etter Kamfjord):

- Det som tilbys må på en eller annen måte være unikt. Enten ved at det er karakteristisk for stedet, kan fortelles som en spesiell historie eller inneholder andre overraskende elementer. Dette er også en vesentlig del av merkevarebyggingen.

- Det som tilbys må være godt og spennende tilrettelagt i forhold til de besøkendes forutsetninger i form av kunnskap, tid, reisemåte og betalings- vilje. Dette dreier seg om å skape de opplevelsene som kan overstige forventningene.
- Opplevelsen blir levert med kvalitet og kompetanse. Kvalitet vil ofte være synonymt med ekthet, og kompetanse være ofte synonymt med nærhet. Dette dreier seg om det personlige inntrykket, det som huskes og formidles til andre.

Stedsutvikling handler om å skape bedre steder å bo, arbeide og leve. Etter hvert er det en økende bevissthet om verdien av å bygge på stedets egen identitet og historie, og ta i bruk den lokale natur- og kulturarven som ressurs i utviklingen av stedene. Et godt kultur- og fritidstilbud og gode møteplasser for innbyggerne er viktig grunnlag for engasjement for framtidig utvikling av stedet. Utforming av inkluderende samfunn med full likestilling, deltakelse for alle (universell utforming) og bærekraftig utvikling skal ligge til grunn i all stedsutvikling i dag.

Mobiliteten øker; vi trenger ikke lenger bo og arbeide i samme kommune eller samme region. Bolyst blir derfor en stadig viktigere flyttefaktor; en økende andel nordmenn legger vekt på nærhet til natur og kultur, trygge oppvekstvilkår for barn, samt det å være del av små oversiktlige lokalsamfunn når de skal velge bosted. Slike preferanser, og muligheten for å ta hensyn til dem, henger sammen med utdanningsnivå. Den sosiale verdiskapingen og utviklingen av attraktive bosteder er en forutsetning for annen verdiskaping. Mange regioner har problemer med å skaffe kvalifisert arbeidskraft, da blir tiltak for å gjøre regionen attraktiv som boplass ekstra viktig.

2.3 Muligheter og utfordringer

Mulighetene for næringsutvikling langs Haldenkanalen knyttes til naturen og primært foredling av tjenester og opplevelser basert på naturgitte fordeler. I denne sammenhengen er kanalen, vann, uberørt natur som ramme for ro og stillhet, samt naturen som arena for aktiviteter og utvikling av kulturelle opplevelser sentrale elementer. Opplevelsesnæringene men reiseliv og kulturopplevelse er identifiserte som de fremste mulighetene for næringsutvikling langs Haldenkanalen.

Også for stedsutviklingen langs Haldenkanalen vil en utvikling av tilbudene innenfor reiseliv og kultur være viktige da disse også vil kunne tilbys innbyggerne langs kanalen. Ved siden av tilgjengelige arbeidsplasser er ofte et godt kulturtilbud, gode fritidsmuligheter og egenart vesentlige forutsetninger for å skape tilflytning til distriktskommuner.

Utfordringene er i første rekke at selve kanalen har behov for en kostnadskreven oppgradering. Dernest å synliggjøre mulighetene for næringsutvikling slik at private initiativ kan motiveres og hjelpes til å realisere disse, samt kompetanseutvikling og merkevarebygging av Haldenkanalen. Å styrke Haldenkanalen sitt og stedene langs kanalen sitt omdømme i prioriterte målgrupper vil være en vesentlig utfordring.

2.4 Pågående innsatser

2.4.1 Grensekommunene

Den regionale utviklingsavtalen med fylkeskommunen har gitt nye økonomiske muligheter og dermed økte satsinger på utvalgte områder. Egen styringsgruppe og overordnet mål – øke konkurransekraften, samt å skape en attraktiv region. Fire fokusområder: infrastruktur, næringsutvikling, levende bygder og internasjonalt samarbeid. Fk bidrar med 1,5 mill, Aremark og Marker 0,3 mill, Rømskog 0,15 mill. I tillegg midler fra IN, FM, interreg mv. Transinform. Barnas Grenseland er den største reiselivssatsingen.

2.4.2 Halden

Største satsingen i Halden de siste 10 år er Fredriksten Festning. Avledede produkt er Allsang på Grensen, som har gått i 3 år. Samarbeider i år med "Turisten" i sammenheng med Allsang på Grensen. Gode produkter i regionen styrker hver enkelt aktør - kommune. Trenger noen fyrtårn og vil satse på utstrakt samarbeid. Dagsturisme er største utfordring. Overnattingsturisme må sees i sammenheng med Dalsland.

2.4.3 Haldenvassdragets kanalselskap

Investert 20 mill kr. 2007 – 2009, hvorav 14,6 mil kr. finansiert ved årsskiftet 2009/2010. Legger opp til en årlig opprusting på mellom 4 og 5 mill kr. 2010 – 2012. Ørje sluser 15 år – 10 m løftehøyde, påkostet 5 mill kr. Strømsfoss sluse, kostet på 1,5 mil.kr. Arrangement: Haldenkanal-padlingen – årvisst, arrangeres av Halden padleklubb. Ørje hadde slusespill om Engebret Soot i 2009. Brekke sluser påkostet 13,4 mill kr. i 2009. 27 m løftehøyde, bygget i 1924. DS Turisten er påkostet 45 mill kr. Operative dampbåter 3 stk. inkl. "Turisten". Skullerud har mest aktive fritidsbåttilbud. Spørsmål om eierskap og vedlikehold av anlegget på Skullerud. 2 lenser, Strømsfoss og Skierfoss, er restaurert bl.a. med støtte fra UNI. Kanaltjenesten i Haldenkanalen har ansvaret for renovasjon, toaletter mv i Haldenkanalen og Store Le. Gjester i kanalen er passasjerbåter, fritidsbåter, kanoer/kajakker, samt de som ser på skuespillet.

2.4.4 Utmarksavdelingen

Samarbeid Østfold Bondelag, Havass Skog og Viken Skog. Fiskelandprosjektet – fisketurisme i innlandet, vår region er ledende i Norge. Produktet er opplevelsen – ikke selve fisken. Fisketurismen inneholder fisket, husvære/hytte, båt. Utmarksavdelingen har laget beskrivelse av konseptet med kvalitetskrav. Tilleggstjenester er guiding. Fortrinn: godt fiske, ro – stillhet – natur. Resultat: 10 guider utdannet, 230 vertskap har deltatt aktivt, foreløpig 12 produkt godkjent, nettverk etablert for interesserte vertskap (55 i tallet). Infrastruktur må forbedres og produkter må utvikles. I 2009 hadde prosjektet 10 000 gjestedøgn, 34 aktive vertskap i 2010. Minst 100 gode fiskesjøer i Østfold og Akershus som kan tilby tilsvarende produkter, må se på fiske etter andre fiskeslag enn gjedde, og på andre naturopplevelser. På tjenesteytingsområdet er det guiding til både nær- og fjernmarked, mat kan utvikles videre.

"Naturbaserte aktiviteter i Akershus og Østfold": Vandring, sykling og fuglekikking samt andre aktiviteter. Ro, stillhet og natur som ramme. Testing pågår i 2010. Utmarksavdelingen eier prosjektet. Fylkeskommunene eier prosjektet "Naturarven". Der

er søknad inne i MD, avgjøres i mars 2010. Jobbe på samme vis som i Fiskelandsprosjektet.

2.4.5 Aurskog-Høland

Godt grunnlag for grønt reiseliv. Jakt, fiske, åpne gårder med mer. Har ikke en hovedseverdighet i dag, men mange små. Skullerud Brygge – mangler i dag båt (Ørjeslusene stengt). Tertitten. A-H bygdetun, Aur prestegård med utstillinger og arrangementer. Dingsrud fort. Nordre Mangen gård for konferanser og events. Gjeddefiske i Hemnesjøen (fiskelandprosjektet). Flotte områder for kano, jaktopplevelser, hesteturisme, gårds hotell og golf tilbud. Kommunen vil stimulere private aktører til å starte egne virksomheter innen opplevelsesnæringen. Tilrettelegge for dagsturister. Få flere overnattingssteder i kommunen. Vil utnytte nærheten til Gardermoen som ligger 45 min unna. Se www.ahreiseliv.no

2.4.6 Vannområde Haldenvassdraget

Vannområde Haldenvassdraget organiserer vannforvaltningsarbeidet i vassdrag, grunnvann og kystvann som drenerer til Iddefjorden. De fire kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden deltar sammen med andre myndigheter og interessegrupper. Arbeidet er en del av EU's vanddirektiv, med målsetting gi alle vannforekomster tilfredsstillende biologisk kvalitet innen 2015. Utvalget ledes av ordfører Jan A. Mærli i Aurskog-Høland kommune. Aurskog-Høland kommune er også sekretariat, og det daglige arbeidet utføres av prosjektleder Finn Grimrud. Haldenvassdraget er et av de store elve- og innsjøsystemer i Østfold med en total lengde på 149 km og et samlet nedbørsfelt på 1588 km². Kildene er ved Dragsjøhanken (268 moh.) sør for Årnes i Nes kommune i Akershus; utløpet er i Iddefjorden ved Halden. Vassdraget grenser mot Sverige i øst og er et typisk lavlandsvassdrag. Skog- og åslandskap sammen med utstrakte jordbruksområder på tidligere gammel havbunn (leire) preger nedbørsfeltet. Vassdraget karakteriseres ved store, forholdsvis grunne innsjøer (Bjørkelangen, Øgderen, Rødnessjøen, Øymarksjøen, Aremarksjøen, Asperen og Femsjøen) med korte elvestrekninger mellom.

2.4.7 Opplev Grenseland AS

Opplev Grenseland AS er et selskap etablert som en direkte konsekvens av arbeidet i Interregprosjektene Opplev Grenseland og Barnas Grenseland. I formålet til selskapet heter det: "Selskapets formål er å utvikle reiselivet/besøksnæringen som lønnsom næring og å skape overrassingseffekt/kringeffekt samt markedsmessig attraksjonskraft i de fem grensekommunene Marker, Aremark, Rømskog, Årjäng og Säffle. Hovedarbeidsområder er utvikling og/eller drift av samarbeidsprosjekter, produkter, konsepter, kompetanse med mer og alt hva hermed står i forbindelse." Selskapet er senere utvidet med Bengtsfors kommune. Det er i dag heleid av de aktuelle kommunene, men med en ambisjon om å bringe inn private interessenter etter hvert som arbeidet utvikles.

2.4.8 Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold

Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold er en selvstendig enhet innen grunneiersamvirket, etablert av Akershus Bondelag, Østfold Bondelag, Akershus Grunneierlag, Østfold Utmarkslag, Havass Skog BA og Viken Skog BA. Utmarksavdelingens arbeidsfelt kan grovt inndeles i fisk, vilt, tun/hage, kulturlandskap og tomtefeste. Gjennom målrettet forvaltning og tilrettelegging gir tjenestene grunnlag for økt verdiskaping knyttet til hele eiendommens ressursgrunnlag. Utmarksavdelingen er bredt engasjert for verdiskapning i utmark gjennom arbeid med fisketurisme, utvikling av tilrettelagte jaktopplevelser, næringsfiske i ferskvann og tomtefeste. Utmarksavdelingen jobber aktivt med grunneiere for å produsere tilrettelagte naturopplevelser pakket til ferdige reiselivsprodukter. Blant annet gjennomfører Utmarksavdelingen et vellykket fisketurismeprojekt.

2.5 Konkurransefortrinn

De mest fremtredende konkurransefortrinn for næringslivet og kommunene langs Haldenvassdraget er enkel tilgang til uberørt natur og nærhet til befolkningskonsentrasjoner, samt nærhet til en sterk konsentrasjoner av bedrifter og organisasjoner.

3. Hva er en regionalpark?

3.1 Definisjon

Beskrivelse av innholdet regionalparkbegrepet finner vi bl.a. hos Telemarkforskning: En dynamisk og langsiktig samarbeidsplattform for lokalsamfunn, myndigheter og næringsliv med interesser i et angitt og bosatt landskapsområde, som ivaretar og videreutvikler områdets natur- og kulturverdier, støtter lokal deltakelse, fremmer bærekraftig verdiskaping og merkevarebygging gjennom integreert områdeforvaltning og stedsutvikling.

Regionalparkene er regionenes egen utviklingsstrategi, basert på "nedenfra-opp-initiativ", hvor målet er å skape en balanse mellom det å beskytte natur- og kulturverdier og samtidig møte behovene til lokalbefolkningen gjennom bærekraftig bruk, foredling og utvikling av slike verdier

De fleste regionalparker har en målsetting om å bidra til enten sosioøkonomisk utvikling på bygdene eller også til bærekraftig bruk av stedegne ressurser og markedsføring av

regionale produkter. I tillegg er også mobilisering, forankring, lokal deltaking og læring viktige strategier i de fleste parkkonseptene

Regionalparkene er av svært ulik størrelse. De er avgrenset til landskapsområder, med eller uten formell vernestatus, med særskilte natur- og kulturkvaliteter som skiller området fra områdene rundt. Parkgrensene følger dermed ikke uten videre administrative grenser.

En regionalpark er med andre ord et definert landskaps- og identitetsområde som inkluderer hele eller deler av området til flere kommuner. En regionalpark bruker navnet "Natur- og kulturpark" eller "Regionalpark". Om en regionalpark inkluderer områder med verdensarv, kan navnet "Verdensarvpark" benyttes.

3.2 Organisering

Det er stor variasjon i hvordan regionalparker styres og drives. Fordi lokal deltagelse og partnerskap er viktig, kan vi si at en regionalpark utgjør en type samarbeidsplattform for ulike aktører med interesser i et bosatt landskapsområde. Det juridiske ansvaret ligger ofte hos enten statlige, regionale eller kommunale myndigheter (eller kombinasjoner av disse).

Styringsgruppen i regionalparkene består ofte av offentlige myndigheter og representanter fra lokale lag og organisasjoner. I tillegg finnes ofte representanter fra forsknings- og innovasjonsmiljøer med i styringsgruppene. I tillegg til et regionalparkråd og regionalparkadministrasjon er det vanlig med ulike tematiske arbeidsgrupper.

Styringsdokumentet i de fleste regionalparkene er parkavtalen, eller charteret. De norske parkkonseptene er organisert på basis av slike styringsdokumenter. Det er et juridisk bindende dokument som legger føringer for det frivillige partnerskapet og håndteringen av eksisterende lover, regler og tiltak.

Styring og forvaltning av regionalparker kompliseres ytterligere ved at mange parkområder spenner over både kommuner, regioner og til og med land. Disse utfordringene løses på forskjellige måter, men er til en viss grad avhengig av nasjonale, regionale og lokale administrasjonsstrukturer og politiske tradisjoner.

3.3 Finansiering

Mandatet "Regionalpark", og en stor del av finansieringen kommer ofte fra sentralt hold gjennom et departement men det er et krav om at det skal være et lokalt engasjement i et regionalparkprosjekt for at det skal gis ressurser og retten til å kalle seg regionalpark. Regionalparker har ofte en grunnfinansiering, men må hente inn midler til prosjekter hos ulike myndigheter. I regionalparker er det ofte en koordinert miks av formelle og uformelle arrangement som fokuserer på å hente inn midler fra sentrale kilder, tilby økonomiske incentiver og overbevise og megle mellom ulike aktører. Det at det er ulike aktører i styringsgruppen, i tillegg til en flerfaglighet i parkadministrasjonen medfører

at integrerte og tverrfaglige tilnærminger i den daglige driften står sentralt. Dette kan medføre synergieffekter som en mer sektoravgrenset forvaltning av et område ikke kan være like effektiv på.

3.4 Norske regionalparker

I september 2010 er det etablert to regionale parker i Norge; Valdres natur- og kulturpark og Nærøyfjorden Verdsarvpark. Det er etablert 9 (lokale) landskapsparker i Hordaland, med felles prosjektledelse hos Fylkesmannen i Hordaland. Telemarkskanalen regionalparkprosjekt er etablert og behandles politisk i kommunene langs Telemarkskanalen før en endelig etablering. Parkene og parkprosjektene har også etablert et nasjonalt nettverk for lokale og regionale natur- og kulturparker med et sekretariat. Dette er støttet av tre departementer (KRD, MD, LMD).

Valdres natur- og kulturpark har sitt utspring i et eksisterende kommunalt samarbeid i regionrådet. I Nærøyfjorden verdsarvpark har tre kommuner (Aurland, Vik og Voss) underskrevet parkavtalen og i ulik grad integrert regionalparken i sine kommunale planer.

4. Visjon, mål og hovedstrategier

4.1 Regionalpark Haldenkanalen

Regionalpark Haldenkanalen er en utviklingsregion som gjennom merkevarebygging og næringsutvikling innen opplevelsesnæringene basert på naturverdier, samt stedsutvikling, skal gi økt verdiskaping og bolyst i lokalsamfunnene langs kanalen.

4.2 Visjon

Langs Haldenkanalen er det et lønnsomt næringsliv og et rikt kulturliv, basert på naturen, spisset kompetanse og småsteder hvor folk ikke bare bor, men lever!

4.3 Formål Regionalpark Haldenkanalen

Formålet med Regionalpark Haldenkanalen er å skape økt samarbeid om ivaretagelsen og videreutviklingen av natur- og kulturverdier langs Haldenkanalen. Dette som grunnlaget for nærings- og stedsutvikling.

4.4 Mål

1. Bidra til å skape samarbeidsplattformer mellom alle interessenter i utvikling av opplevelsesnæringene og stedsutvikling langs Haldenkanalen
2. Bidra til lokal medvirkning i forhold til ivaretagelsen og videreutviklingen av natur og kulturverdier som grunnlag for opplevelsesproduksjon
3. Bidra til ivaretagelse og videreutvikling av særpregede natur- og kulturverdier, samt sørge for utvikling av kommersielle tilbud med basis i disse
4. Bidra til bærekraftig verdiskaping

4.5 Hovedstrategier

1. Regionalpark Haldenkanalen utvikler en sterkt felles identitet og merkevare
2. Regionalpark Haldenkanalen forankrer utviklingsarbeidet i lokal forvaltning og i det lokale næringslivet
3. Regionalpark Haldenkanalen utvikler et rikt reiseliv og kulturtilbud
4. Regionalpark Haldenkanalen oppnår resultater gjennom samarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser, og mellom næringer og sektorer

4.6 Delstrategi

Det pågår flere innsatser og prosjekter som omfatter nedslagsfeltet til Regionalpark Haldenkanalen i dag. I Charteret vektlegges følgende:

- Det er ingen ambisjon for Regionalpark Haldenkanalen å overta disse innsatsene, men fungere som en kompetansebank og koordinator slik at overlappende innsatser justeres og resultatoppnåelsen blir optimal.
- Synergier og videreføringer/forsterkninger av pågående innsatser blir enklere når disse koordineres. Koordineringen forutsettes å gjelde alle innsatser og i en form der Regionalpark Haldenkanalen har reell innflytelse i utvikling av de ulike prosjekter og innsatser.
- Hvordan koordineringen rent praktisk skal gjennomføres må avklares med de enkelte prosjekter og innsatser, økonomiske insitamenter kan diskuteres.

5. Innsatsområder 2012-2022

5.1 Merkevaren Haldenkanalen

Regionen Champagne og Cognac i Frankrike har oppnådd en unik posisjon hvor merkevarenes geografiske opphav er blitt benevnelsen for kategoriene "musserende vin" og "brandy". Landene Spania, Irland og New Zealand har også utviklet noen sterke, positive og unike opphavassosiasjoner som gjør at de kan sammenliknes med sterke

merker. Dette er eksempler på hvordan merkevarebygging av regioner og land de senere år er vesentlige innsatser i næringsutvikling i regionene.

En merkevare er lagrede erfaringer, inntrykk og fremtidige forventninger til et produkt. Gode merkevarer har vi når disse erfaringene, inntrykkene og forventningene kjennetegnes ved høy kjennskap i markedet og entydige, konsistente, relevante, troverdige og diskriminerende assosiasjoner som skaper positive følelser for merkevareren. En merkevare eksisterer med andre ord kun i folks hoder.

I hovedsak styres erfaringene, inntrykkene og forventningene av tre forhold:

1. Produkt/tjenesterelaterte forhold
2. Kommunikasjonstiltak
3. Relasjoner mellom kunde og leverandør.

Når det gjelder produktet/tjenesten, er det tre forhold som alle bidrar i merkevarebyggingen. Det er produktegenskapene (det vil alltid være vanskelig for en merkevare å ta en posisjon som er i strid med eller ikke "bevises" av produktegenskaper), det er hvilken produktkategori kunden plasserer produktet/tjenesten i, og det er produktets/tjenestens performance eller ytelse.

Kundens direkte erfaringer med og inntrykk av produktene er ikke alene med på å bygge en merkevare. Vi bruker kommunikasjon i alle former for å styre kundens fokus, tolkning av erfaringer og holdninger. Fordi kunder over tid gjør mange ulike og sprikende erfaringer, er det viktig at leverandørens egen kommunikasjon strømlinjeformer inntrykkene, og fokuserer på de "riktige" inntrykkene.

Det samme gjelder de personlige relasjonene. Innen tjenesteytende sektor er derfor merkevarebygging nesten like mye et spørsmål om organisasjonsutvikling som kommunikasjon og reklame.

Merkevarer er ustabile masser. Dette gjelder spesielt regioner som merkevare. Det er alltid en risiko for at neste erfaring ikke innfrir forventningene. Merkevarebygging er derfor en kontinuerlig prosess, som må overvåkes og justeres. En merkevarestrategi som ikke er forankret i erkjennelsen av at den må følges opp og med åpenhet for at man må gjøre endringer, vil mest sannsynlig ikke lykkes.

Nøkkelordet for å lykkes med merkevarebyggingen er særpreg, eller mer presis; differensiering. Merkevareren må skille seg ut fra konkurrentene og være svært unikt. Derfor er det viktig å konkret finne ut hvilke budskap man skal spille på i markedsføringen av produktet. Budskapet bør ta utgangspunkt i kundenes behov.

Merkevarebygging er svært viktig i markedsføring og fører til mange fordeler for regioner. Noen av disse fordelene er økt lojalitet, høyere prismargin, motstandsdyktighet mot angrep fra nye merker i kategorien og muligheter for attraktive vekstmuligheter som merkeutvidelser, merkeallianser og lisensiater.

Å utvikle en merkevarestrategi for Haldenkanalen handler først og fremst om å utvikle et kundeløfte, dvs en beskrivelse av hvilke opplevelser Haldenkanalen kan gi, hvilke opplevelsesbehov Haldenkanalen kan dekke. Det er viktig å huske at et kundeløfte er å betrakte som en målbeskrivelse, dvs. et uttrykk for hvordan vi ønsker at Haldenkanalen som merkevare skal oppfattes i markedet

Det overordnede formålet med denne innsatsen er å utvikle en tydelig, enkel, relevant og differensierende merkevarestrategi for Haldenkanalen som virker konkurransefremmende for næringsliv og skaper identitetsfølelse og trivsel for innbyggere.

Prosjektet inneholder følgende delmål:

- Utvikle en posisjon som er forankret i egenskaper ved Haldenkanalen som leverandør av opplevelser og hva opplevelsesnæringen og andre langs kanalen med troverdighet kan levere
- Mål formulere Haldenkanalens tilstrebede posisjon, uttrykt som hvilke reelle markedsbehov Haldenkanalen skal ha som ambisjon å tilfredsstille
- Mål formulere Haldenkanalens personlighet, dvs. den form og karakter Haldenkanalen skal fremstå med
- Etablere et solid og markedsbasert fundament for merkevaren Haldenkanalen
- Identifisere og evaluere alternative løsninger for merkevaren

Hovedstrategier er:

- Å bygge på felles identitet langs Haldenkanalen
- En solid forankring gjennom bred deltakelse i strategiarbeidet
- En enkel og robust merkevarestrategi som grunnlag for produkt og kommunikasjonsstrategier

Tiltakene vil i første omgang være som følger:

1. Gjennomføre en merkevarestrategiprosess med bred medvirkning fra innbyggere, næringsliv, kommuner, frivillige lag- og organisasjoner, kulturinstitusjoner og personligheter, der merkevarestrategien utvikles. Leveransene fra strategiprosessen er en tydelig merkevareplattform som forteller hva Regionalpark Haldenkanalen skal være for hvem og hvilken merverdi regionalparken gir.
2. Neste tiltak er implementering av merkevarestrategien i form av informasjon til innbyggere, lokalt nærings- og kulturliv med hensikt identifisering og aksept
3. Videre tiltak er implementering av strategien ovenfor eksterne målgrupper i form av PR-tiltak, andre informasjons- og kommunikasjonstiltak

5.2 Stedsutvikling

Med Stedsutvikling forstås i denne planen ikke bare fysiske forbedringer, men en heving av stedenes totale kvaliteter: fysiske, sosiale, næringsmessige, identitet og omdømme, forhold for familier, med mer.

Stedsutvikling er nært knyttet til lokal kunnskap og evnen til å mobilisere innbyggere, næringsliv og organisasjoner til felles innsats. De vesentligste virkemidlene for stedsutvikling ligger med andre ord i lokalsamfunnet selv, i form av egeninnsats og egne investeringer. Det er også kommunen som vet hvilke ressurser en rår over, hvilke muligheter som finnes og hvor skoen trykker. Kommunen må derfor selv velge hvordan de vil lede og organisere arbeidet, og avklare hvilke tiltak som skal gjennomføres. Stedsutvikling langs Haldenkanalen vil derfor ikke være et ensartet prosjekt, men prosjekter med ulike innretning basert på lokale forhold.

Det er mye å forbedre hva angår det estetiske i tettstedene langs Haldenkanalen. Felles elementer i de ulike tettstedene må tilstrebes, bl.a. informasjon (skilting og design) og andre visuelle elementer som møteplasser. Dette gjelder for Tistedal, Fossby, Brekke, Strømsfoss, Ørje, Skulerud, Bjørkelangen, Rømskog, Halden.

Vi vil styrke arbeide med utviklingen av tettsteder og lokalsentra med fokus på samspillet mellom myndigheter, næringslivet, grunneiere og befolkning. Vi vil videre bruke ressurser til å utvikle bygder og sentra med attraktive og tilpassede møteplasser.

For å definere hva som er de viktigste innsatsene på de ulike stedene langs Haldenkanalen innen dette innsatsområdet vil vi anbefale at det gjennomføres såkalte stedsanalyser. Å lage en stedsanalyse kan være en fin måte å komme i gang med arbeidet på og gir samtidig kommunen et viktig grunnlag for arbeidet. Gjennom slike analyser systematiseres kunnskap om stedets historie, situasjon og fremtidsmuligheter. Det finnes mange former for stedsanalyser. De tradisjonelle stedsanalysene med basis i arkitektfagene, inneholder gjerne kunnskap om stedets historiske utvikling, natur og landskap, bebyggelsens organisering, samt bygninger og andre enkeltelementer. Sosiokulturelle stedsanalyser tar utgangspunkt i menneskenes bruk av stedet, deres oppfatninger og holdninger til stedet og hvilke interesser som ivaretas gjennom stedsbruken.

Hovedmålsettingen med innsats på området stedsutvikling i denne planen er å skape bedre steder å bo, arbeide og leve.

Delmål er:

- Å bygge en økende bevissthet om verdien av å bygge på stedets egen identitet og historie
- Utvikling av et godt kultur- og fritidstilbud og gode møteplasser for innbyggerne som et viktig grunnlag for engasjement for framtidig utvikling av stedet
- Tilrettelegge for utforming av inkluderende lokalsamfunn med deltakelse for alle

Hovedstrategi er:

- Lokal mobilisering gjennom kunnskap om hvilke områder som er viktigst å forbedre

Tiltak som foreslås gjennomført er:

1. Gjennomføring av stedsanalyse med hensikt å definere hva som er de viktigste områdene for utvikling av de enkelte stedene langs kanalen
2. Mobiliseringstiltak. Med utgangspunkt i resultatene fra stedsanalysene invitere til bredt anlagte møter for mobilisering av lokale krefter i stedsutviklingen
3. Omdømmetiltak. Fokuserer på stedene/kommunene sitt omdømme og diskutere hva et forbedret omdømme hos ulike målgrupper kan gi stedene/kommunene med tanke på konkurransefortrinn
4. Kompetansetiltak. Med utgangspunkt i stedsanalysen gjennomføre kompetansetiltak slik at de ulike stedene/kommunene blir selvgående i tiltak innen stedsutvikling (eks. Omdømmebygging)
5. Felles skilting og design. Utvikling av felles designmal for skilting.
6. Rasteplasser. Opparbeidelse av rasteplasser

Tiltakene vil avstemmes med resultater fra stedsanalysene.

5.3 Utvikling av opplevelsesnæringene

Opplevelsesnæringene i Østfold er fremtidsrettede vekstnæring og er i dag blant de næringene som vokser sterkest på verdensbasis. Kultur- og reiseliv er strategisk viktig faktor i by-, steds-, og destinasjonsutvikling, dessuten er kunst og kultur ofte en kilde til innovasjon og kreativitet i næringslivet i fylket.

Med Haldenkanalen som bindeledd er det et potensial i utvikling av opplevelser, reiseliv og kultur, i alle kommunene som dette samarbeidet omfatter.

Hovedstrategien for utvikling av reiselivet i Østfold i 2009-2014 er å gjøre reiselivsopplevelsene i Østfold bedre kjent gjennom styrket fellesmarkedsføring, bedre informasjon og distribusjon til potensielle gjester. Fellesmarkedsføringen av Østfold skal bygge på de tre hovedpilarene Kultur/Kulturarv, Naturbaserte aktiviteter og Småbyopplevelser. Haldenkanalen finner sin naturlige plass i de to førstnevnte kategoriene. Men, for Regionalpark Haldenkanalen er produktutvikling, kompetanseheving og utvikling av reiselivsmessig infrastruktur forutsetninger som må være på plass innen offensiv markedsføring skal gjennomføres.

Reiselivsmessig infrastruktur er oppgaver og fysiske elementer som er tilrettelagt for å møte de ulike behov de reisende skal få dekket på en destinasjon. Reiselivsinfrastruktur er ikke alltid lønnsom i seg sjøl, men skal danne et visst grunnlag for utvikling og omsetning i reiselivsbedrifter, reiselivsrelaterte bedrifter og enkelte andre bedrifter. Reiselivsinfrastruktur skal være en bidragsyter for å styrke servicetilbudet, både for lokalbefolkningen i Regionalpark Haldenkanalen og tilreisende. Dette kan gjelde f eks busstilbudet og vegstandarden. Per definisjon deler vi inn som følger:

- Stedlig infrastruktur (skiløyper, stier, gang/sykkelveier, visuell opprusting på stedet). Infrastruktur oppbygd for lokalbefolkningen, men som også turister nyter godt av
- Reiselivsmessig infrastruktur (skilting, info-tavler, turistinformasjon, serviceanlegg, transport til reiselivsproduktene, arrangement, festivaler mv.) Infrastruktur spesielt oppbygd for turister, men som også lokalbefolkningen nyter godt av

Strategiområdene for kultur og næring i Østfold er i perioden 2009-2014 kommersialisering, kompetanseheving og innovasjon. Begrepet kommersialisering forstås som økt omsetning av produkter gjennom strategisk markedstilpasning. . Det er et uttrykt behov for økt kompetanse innenfor felt som kommunikasjon, salg, markedstilpasning og økonomistyring. Kreative prosesser er en forutsetning for å framstille attraktive kulturprodukter, og dette har stor overføringsverdi til andre virksomheter, både innenfor kulturlivets egne verdikjeder og andre deler av næringslivet.

Hovedmålet er å styrke utvikling av lønnsomme opplevelsesprodukter langs Haldenkanalen. Delmålene er:

1. Utvikle 30 nye opplevelsestilbud langs Haldenkanalen over en treårs periode
1. Innarbeide eksisterende og nye opplevelsesprodukter i effektive distribusjonskanaler
2. Utvikle strukturer for effektive markeds- og salgskampanjer for opplevelsesprodukter langs Haldenkanalen ved bruk av sosiale medier, viral markedsføring og bruk av internett
3. Tilpasse og gjennomføre kompetansetiltak på områdene markedsføring/salg, økonomi/bedriftsutvikling og kvalitetsutvikling for opplevelse aktører langs Haldenkanalen
4. Legge til rette for forbedre resultatet til etablerte opplevelsesprodusenter langs Haldenkanalen med 20 % over en treårs periode

Hovedstrategier er:

- Å se reiselivs- og kulturnæringer under ett dekket av begrepet opplevelsesnæringer
- Legge til grunn naturmessige kvaliteter som grunnlaget for utvikling av næringene

- Koordinering av prosjektinnsatser og mobilisering av aktører

For å utløse potensialet for opplevelsesprodukter langs Haldenkanalen bør det i et samarbeid mellom offentlige aktører, organisasjoner i næringen og næringsaktører etableres en langsiktig satsing. De tiltakene som foreslås er følgende:

1. Markedsorientert produktutvikling, inklusive markeds- og potensialanalyse. Med bakgrunn i hva markedet vil kjøpe, utvikle helhetlige pakker med tilpassede opplevelser som kan kjøpes på ett sted
2. Distribusjon. Finne de salgskanalene som kundene vil kjøpe i og plassere produktene/pakkene i disse kanalene, samt motivere for salg
3. Markedsføring og salg. Gjøre opplevelsene kjent for målgruppene og følge opp disse helt til salget er gjennomført.
4. Kompetanseheving. Kartlegge kompetansegap hos aktørene og tilby kurs innen områder som for eksempel produktutvikling, distribusjon, markedsføring/salg, drift og eksport
5. Infrastrukturentiltak. Utvikling av reiselivsmessig og stedlig infrastruktur

Hovedtiltakene vil som nevnt være markedsorientert produktutvikling, åpning av distribusjonskanaler/oppbeidelse av disse, effektive salgstiltak/online booking, arbeid med kompetanseheving og utvikling av infrastruktur.

Vi vektlegger imidlertid også at infrastruktur for utvikling og drifting av lønnsomme opplevelsesprodukter langs Haldenkanalen er ikke tilstrekkelig på plass. En tenker her på skilting, kart, merkede stier og løyper og teknologi. På dette området skal Regionalpark Haldenkanalen kun identifisere de største svakhetene i den reiselivsmessige infrastruktur slik at rette instans (kommune, fylke) får anledning til å utbedre denne. Samtidig skal prosjektet arbeide aktivt for å utvikle en teknologiplattform som ansees å være et infrastrukturentiltak, for markedsføring og salg av opplevelsesprodukter langs Haldenkanalen.

6. Organisering

6.1 Samarbeidsavtale mellom kommunene 2010-2020

Charteret for Regionalpark Haldenkanalen er en 10-årig plan for lokalsamfunnsutvikling langs kanalen. Regionalpark Halden skal legge til rette for en langsiktig og målrettet steds- og næringsutvikling bygd på regionens natur- og kulturverdier. I charteret er det beskrevet overordna visjon og mål for Regionalpark Haldenkanalen.

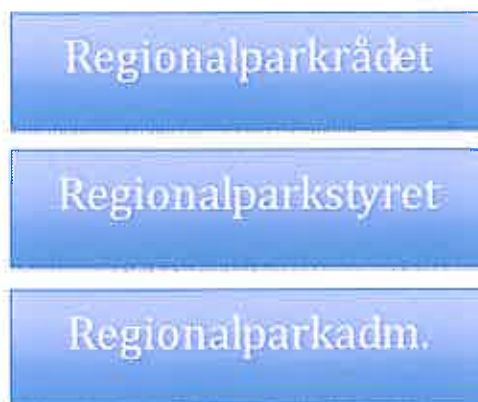
En viktig faktor for å lykkes er også god forankring i kommunene. For å sikre gjennomføring av charteret skal det inngås gjensidig forpliktende partnerskapsavtaler med en rekke aktører. Å videreutvikle samarbeidet med myndigheter på fylkesnivå og nasjonalt skal være en prioritert og løpende oppgave. Og den aller viktigste forutsetningen for å lykkes med Regionalpark Haldenkanalen er en bred mobilisering av alle aktuelle steder i arbeidet for å nå de felles mål som er nedfelt i charteret.

6.2 Organisering

Prinsipper for organisering av Regionalpark Haldenkanalen er som følger:

1. Bygge på en videreutvikling av det samarbeidet som er etablert gjennom Haldenvassdragets Kanalselskap
2. Sikre politisk innflytelse og skape engasjement.
3. Etablere forpliktende samhandlingsarenaer og avtaler med næringslivet og aktuelle organisasjoner
4. Sikre god kobling til det utviklingsarbeidet som foregår i kommunene
5. Bygge nettverk på fylkesnivå og nasjonalt
6. Være beslutningsdyktig
7. Være fleksibel og omstillingsdyktig

Organisasjonskart:



6.3 Regionalparkrådet

- Skal ha 14 medlemmer - 7 fra næringslivet og 7 politikere
- Skal utforme og evaluere de overordna prioriteringene særlig knyttet til de årlige handlingsplaner
- Blir den interessante og viktige arenaen for utforming av en felles politikk i langs Haldenkanalen
- Skal være en samhandlingsarena næringsliv/politikk og på den måten også sikre forankring og eierskap
- Skal ha 2-4 møter i året

6.4 Regionalparkstyret

- Skal ha 5 medlemmer og bestå av daglig leder i Kanalselskapet, en representant valg av Regionalparkrådet og tre representanter fra relatert næringsliv
- Skal gjennomføre det som Regionalparkrådet bestemmer
- Skal ha en operativ rolle

6.5 Regionalparkadministrasjon

Prosjektleder/koordinator skal engasjeres. For øvrig vil prosjektadministrasjonen bestå av ressurser i kommunene/prosjekter som i dag naturlig har som arbeidsområder nærings- og stedsutvikling langs Haldenkanalen.

6.6 Forholdet til staten og fylkesnivået

Regionalpark Haldenkanalen omfatter fire kommuner og to fylker. Kommunene har etablert samarbeid på ulike områder. Det vil legges vekt på å oppnå et relativt likt

engasjement hos Akershus fylkeskommune og Østfold fylkeskommune i arbeidet med Regionalpark Haldenkanalen.

6.7 Forholdet til pågående prosjekter og innsatser

Regionalpark Haldenkanalen skal ikke erstatte pågående innsatser og prosjekter langs Haldenkanalen. Regionalparkens oppgave vil i første omgang være å koordinere og forsterke enkelte innsatser, ved siden av å initiere egne og nye innsatser.

7. Kostnader og finansiering

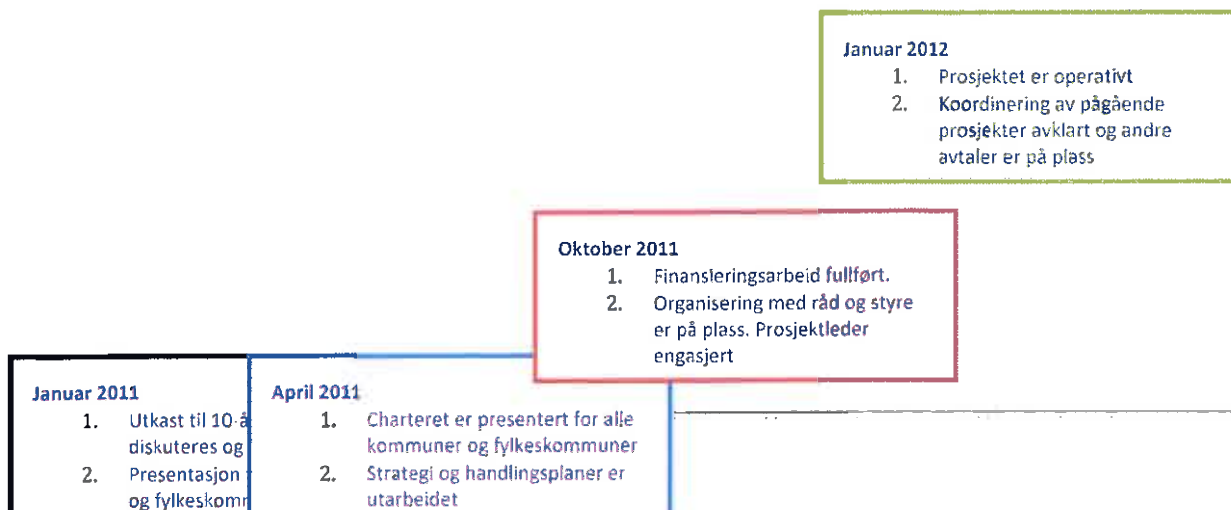
7.1 Kostnader og finansiering

Kostnader	År 1	År 2	År 3
Merkevareprosess	1 500 000	250 000	150 000
Implementering av mv-strategi	150 000	500 000	500 000
Produktutvikling	500 000	600 000	600 000
Kommunikasjon, intern og ekstern	500 000	1 500 000	1 750 000
Kompetanseheving	250 000	250 000	250 000
Koordinering	400 000	400 000	400 000
Materiell, PR, internett	250 000	250 000	250 000
Diverse	450 000	250 000	100 000
Prosjektledelse, reiser og adm.	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum	5 000 000	5 000 000	5 000 000

Finansiering	År 1	År 2	År 3
Halden	350 000	350 000	350 000
Aremark	250 000	250 000	250 000
Marker	250 000	250 000	250 000
Rømskog	150 000	150 000	150 000
Aurskog-Høland	250 000	250 000	250 000
Akershus fylkeskommune	250 000	250 000	250 000
Østfold fylkeskommune	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Departement (KRD, Miljøvern)	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Innovasjon Norge	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Sum	5 000 000	5 000 000	5 000 000

8. Fremdriftsplan

8.1 Milepælsplan 12 måneder





**SAK: ORDFØRERSTAFETT -
"STATEN MÅ GI MER PENGER TIL VEI"**

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.12	14/12	501
Kommunestyret	19.04.12		

Saksbehandler: Mette Trandem

1. HVA SAKEN GJELDER:

Ordførerstafett - "Staten må gi mer penger til vei".

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

Saken legges fram uten innstilling.

Rådmannen i Rømskog, 12.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Ordførerstafett:

Ørland kommunestyre vedtok følgende interpellasjon i møte 26.01.12:

“Kommunestyret i Ørland beklager at en stadig større andel av investeringer i veinettet må betales av bilistene i form av bompenger. Kommunestyret i Ørland krever at Staten prioriterer investeringer og utbedringer i veinettet i forslag til Nasjonal Transportplan 2014 – 2023. Fylkeskommunene må gjøres i stand til å ivareta sin oppgave som eier av fylkesveinettet, og budsjettene må økes slik at vedlikehold og investeringer kan gjøres på minst samme nivå som for stamvegnettet der Staten selv sitter med ansvaret. Utbygging av infrastruktur er det viktigste tiltaket for å skape vekst og utvikling i hele landet. Kommunestyret vil derfor igangsette en ordførerstafett hvor kravet er at Staten skal øke sin andel av vei-investeringene.”

Ordførerne oppfordres til å sette denne saken på dagsorden i sin kommune.

Interpellasjonen fra Ørland er sendt Samferdselsdepartementet v/statsråd Magnhild M. Kleppa.



RØMSKOG KOMMUNE

5. RÅDMANNENS VURDERING:

6. AKTUELLE VEDLEGG:

7. UTSKRIFT SENDT:



SAK: RAPPORT FINANSFORVALTNINGEN 2011

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.2012	15/12	100
Kommunestyret	19.04.2012		

Saksbehandler: Roar Karlsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Rapport over finansforvaltningen i 2011.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

Rapporten tas til orientering.

Rådmannen i Rømskog, 12.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

I henhold til Rømskog kommunes finansreglement som ble vedtatt i K-sak 53/10 den 16.12.2010 kap. 6.5 og 7.7, skal en finansrapport forelegges kommunestyret for hver tertial.

Rapporten skal inneholde oversikt over ledig likviditet og oversikt over kommunens gjeldsportefølje.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Rapporten gir et dekkende bilde av kommunens finansielle situasjon. Denne vurderes å være tilfredsstillende, men rentenivået følges nøye.

6. AKTUELLE VEDLEGG:

Vedlegges:

- Rapport Finansforvaltningen 2011

7. UTSKRIFT SENDT:

RAPPORT FINANSFORVALTNINGEN 2011

I henhold til Rømskog kommunes finansreglement som ble vedtatt i K-sak 53/10 den 16.12.2010 kap 6.5 og 7.7, skal en finansrapport forelegges kommunestyret hver tertial.

Rapporten skal minimum inneholde følgende:

Ledig likviditet

- Fordeling på de ulike plasseringsalternativer
- Fordeling frie midler og hva som finnes på fond
- Egne rentebetingelser
- Rådmannens kommentarer om sammensetningen

Gjeldsportefølje

- Opptak av nye lån
- Konvertering eldre lån
- Sammensetning av verdi av porteføljen
- Løpetid og gjennomsnittlig rentebinding
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedet
- Rådmannens kommentar av endring i risiko, gjenværende rentebinding
- Forestående finansierings- /refinansieringsbehov

Ledig likviditet

Rømskog kommune har alle sine midler (100 %) i Marker Sparebank. Kommunens samlede innskudd i Marker Sparebank overstiger ikke 2 % av bankens forvaltningskapital jfr finansreglementet pkt 6.1.

Vi har ikke inngått avtale om endring av renteavtale med Marker Sparebank i denne perioden.

Innskuddsplasseringer	31.12.2011	31.12.2010
Innestående bank	2 038 019	3 191 564
Herav skattetrekksmidler	1 120 020	1 020 877
Rentesats	0,5	0,5
Andre plasseringer	30 953 261	30 169 311
Herav særinnskudd bank	30 543 182	29 728 279
Herav Næringsfond	410 079	441 032
Rentesats	3,60 (Næringsfond 2,45)	3,15 (Næringsfond 1,95)
Totalsum innskudd	32 991 280	33 360 875

Vi har en løpende vurdering av sammensetning på brukskonti og på konti med høyere rente.

Pr 31.12.2011 var snittrenten på bankinnskudd 2,57 % i flg SSB. NIBOR 3 mnd var på 3,02 % på samme tidspunkt. Avtaler som benyttes i mange tilfeller er "NIBOR 3 mnd + 0,5 % margin" som et eksempel. NIBOR 3 mnd var ved denne datoen 0,43 % høyere enn ved forrige årsskifte. Snittrenten på bankinnskudd var 0,35 % høyere.

Kommunen har driftslikviditet til å dekke løpende forpliktelser de neste tre måneder. Det er ikke avtalt tidsbinding for bankinnskuddene jfr finansreglementet pkt 6.1

Låneportefølje

Finansreglementet gir rammer for hvordan låneporteføljen skal forvaltes. Det skal vurderes sammensetning av lånetypene med fastrente og løpende rente. Rømskog kommune har i dag en andel av fastrente på 22 %, andelen er redusert i forhold til 2.tertial, da et av Fastrentelånene har utgått avtale. I hht avtale så vil det også gå ut et Fastrentelån i april 2012. Etter dette vil andelen fastrente bli ca 16 %. Administrasjonen har bedt om nytt Fastrentetilbud fra KLP-Banken på disse to lånene. Vi har et mål om at andelen fastrentelån skal være ca 25 %.

I 2011 har rentenivået i pengemarkedet økt noe, spesielt i 3. og 4. kvartal. Dette var i 2011 en utvikling som var varslet, men tok litt lenger tid pga finansuroen ute i verden.

Etter at administrasjonen i forrige tertial endret litt på sammensetningen av låneporteføljen har det ikke vært behov for nye endringer. Dette vil vurderes i 1.kvartal 2012.

I Finansreglementet ligger det også en begrensning om at enkeltlån ikke kan utgjøre mer enn 25 % av den samlede låneporteføljen. Av vår portefølje på ca 25 millioner kan et enkeltlån utgjøre 6,5 millioner. Alle lånene i porteføljen er godt innenfor dette kravet. Det største enkeltlånet i dag er på ca 5 millioner.

Oversikten over låneporteføljen inneholder også Startlån fra Husbanken. Dette er lån som i utgangspunktet skal betjenes uten noe bidrag fra kommunen, altså utelukkende av låntagerne. Vi har avtale med Lindorff som administrerer disse lånene. Restgjelden på disse lånene er ca 2.600.000,-

Sammendrag låneportefølje	Lånebeløp	Restgjeld	Sammen- setning (%)	Snitt- kredittid (år)	Snittrente- binding (år)	Snittrente
Fast rente	6 400 000	5 616 677	22	28,46	0	4,48 %
Flytende rente	26 494 820	19 450 643	78	21,68	0,17	3,07 %
TOTALT	32 894 820	25 067 320	100	23,00	0,13	3,38 %

Tabellen viser at Rømskog kommune har en snittrente på 4,48 % på fastrente og 3,07% på flytende rente, begge sett sammen gir et snitt på 3,38%. SSB sine statistikker viser at utlånsrenten har et snitt på 5,03 %. Når vi ser på dette ser våre avtaler fortsatt bra ut. Snittrenten på våre lån er redusert med 0,1 % mens snittrenten for alle finansinstitusjoner har økt med 0,36. Grunnen til at våre lån har redusert rentesatsen, mens snittrenten for finansmarkedet er økt, er at et av våre lån har gått over fra fastrente til flytende rente. Fastrentesatsen har vært en del høyere enn flytende rente den siste tiden.

Utestående fordringer

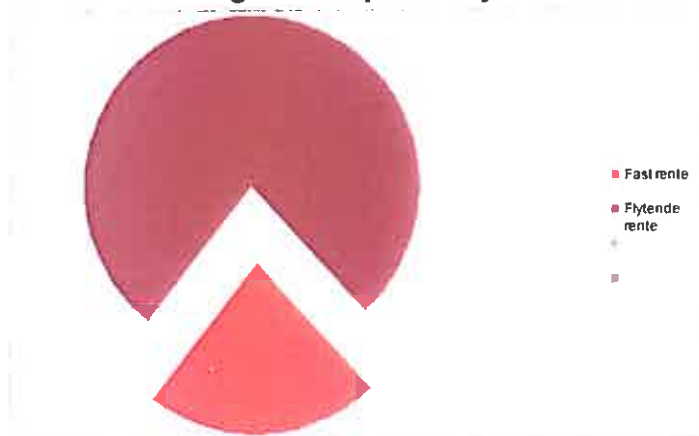
Rømskog kommune har også lånt ut midler til Rømskog Næringssselskap AS, dette selskapet er 100% eid av Rømskog kommune.

Beløpet som er lånt ut til selskapet er pr 31.12.2011:

Kr 2.128.000,00

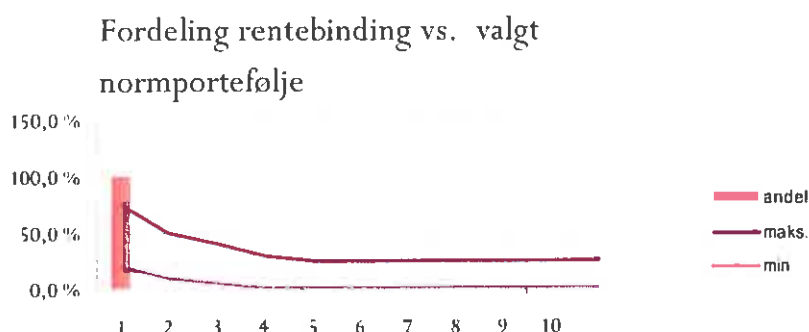
Risikovurdering

Sammensetning av låneporteføljen:



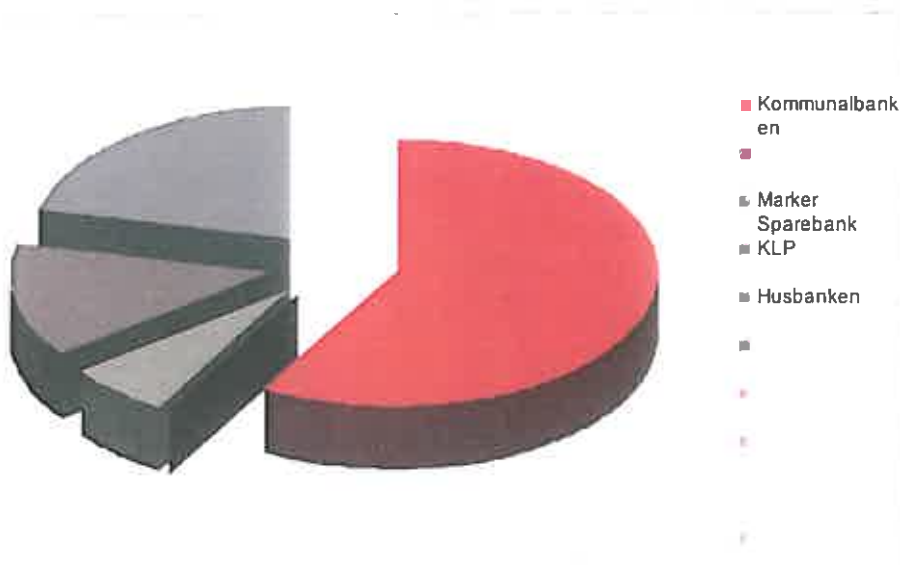
Økt renteutgift ved 1 % generell endring av utlånsrenten vil på de lånene med flytende rente utgjøre ca 195.000,- i årlig merutgift på den gjelden vi har pr 31.12.2011.

Fordeling rentebinding



I Rømskog kommunes finansreglement er det angitt at vektet rentebindingstid på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år. Vi ser i figuren at rentebindingstiden er lik 1 år. Dette fordi våre fastrentelån avtaler går ut i løpet av 1 år. Det er avtalt fremtidig rentebinding for 2 av lånene i Kommunalbanken.

Motpartsrapport (sammendrag)	Saldo	Andel
Kommunalbanken	14 645 990	58,43 %
Marker Sparebank	1 609 738	6,42 %
KLP	3 483 322	13,90 %
Husbanken	5 328 270	21,26 %
Sum	25 067 320	100,00 %



Det er ikke tatt opp nye lån i 2011.

Forestående finansieringsbehov

Det eneste låneopptak som er vedtatt for 2012 er Startlån fra Husbanken med kr. 300.000,-



SAK: VIDEREFØRING AV AVISA GRENSELAND

Behandler organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.2012	16/12	036

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Videreføring av Avisa Grenseland.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Ordfører gis fullmakt til å disponere inntil kr. 85.000 til kjøp av kommunale annonser i Avisa Grenseland.
2. Utgiften dekkes over formannskapets tilleggsbevilgning 14900-1990-120.
3. Det forutsettes at det inngås avtale med Avisa Grenseland om utgivelse av 11 utgaver i 2012. I avtalen skal det inngå at avisens deadlines oversendes kommunen hvert kvartal. I tillegg skal det avholdes kvartalsvise møter med kommunen hvor innholdet i kommende utgaver av avisen planlegges.

Rådmannen i Rømskog, 12.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Avisa Grenseland har eksistert i 5 fem år, de siste årene med utgivelse nesten hver måned. Sommerutgaven er også distribuert til alle husstander i Aurskog-Høland. Avisen gis ut av Byline. Det er ikke tvil om at avisen er godt mottatt, og den oppleves som et viktig bidrag i forhold til å skape identitet og samhold i regionen. Dette har vært viktig, siden de tre kommunene ellers er knyttet til hver sine lokalaviser. Slik det er i dag disponerer hver kommune inntil en side for kommunal informasjon, og man kan komme med innspill til stoff.



RØMSKOG KOMMUNE

Finansieringen av avisen har variert noe, fra fullfinansiering fra Grenserådets utviklingsavtale i starten, til delvis annonsefinansiering de siste årene. I 2011 ble det ikke bevilget midler fra utviklingsavtalen, fordi styringsgruppen har vært av den oppfatning av det ikke er avtalens intensjon å dekke driftskostnader utover oppstartsperioden.

Finansieringen er en utfordring, og det vises i denne forbindelse til innspill fra Bylines Øyvind Ottesen. Grenserådets Utviklingsavtale har bevilget kr 400 000 til utgivelse av Avisa Grenseland i 2012. Aremark og Marker kommuner har vedtatt en kommunal andel til finansiering med kr 85 000 hver.

Innspill fra Øyvind Ottesen gjengis nedenfor

”Kommunal produksjonsstøtte og annonsering - Avisa Grenseland

Aremark, Marker og Rømskog bidro de tre første årene med kr. 50.000 per utgave. På den tiden ble det diskutert om det var noe ekstra kommunene kunne få for pengene. Vi (Tore Johansen, Stein Erik Lauvås, Vidar Østenby og undertegnede) ble enige om at AG skulle stille plass til rådighet for kommunal informasjon. Dermed kunne Aremark legge ned Bustikka og spare jobb og penger, Rømskog det samme med Rømsjingen, mens Marker ville få noe de før ikke hadde hatt. Avtalen var at kommunene skulle komme med den informasjonen de ønsket ut. Historien har vist at det ikke har fungert i praksis.

De to siste årene har det kommunale bidraget blitt redusert til 33.000 kroner. Likevel har kommunene hatt fra en til tre sider med kommunal informasjon, en ordning som altså ble innført da bidraget var sytten tusen kroner høyere.

Når vi i dag diskuterer fremtidig kommunalt tilskudd til AG, er det på sin plass med en revurdering av den kommunale informasjonen. Det koster cirka 100.000 kroner å lage én utgave (inkludert trykk og distribusjon – og den er dyr i våre grisgrente kommuner). Med dagens nivå på det kommunale bidraget, må Byline AS skaffe til veie cirka 70.000 kroner. Erfaringsmessig får vi inn (i gjennomsnitt) 40-50.000 kroner i annonser. Det betyr at AG er et tapsprosjekt. Det er med andre ord mer idealisme enn økonomiske vurderinger som ligger bak utgivelsen.

Hensikten med den kommunale støtten er, som den statlige pressestøtten alltid har vært, å sikre utgivelsen. Sikre at lokalbefolkningen har et toveis kommunikasjonsmiddel og at det offentlige har en kanal ut til alle sine innbyggere. Dette blir stadig viktigere etter hvert som de tradisjonelle dagsavisene taper terreng og nedprioriterer utkantstrøkene. Dagens ordning innebærer altså 11.000 kroner per kommune, som inkluderer tilgangen på én side info (verdi kr. 8.500). Det gir et netto tilskudd fra hver kommune på kr. 2.500.

Signalene fra både offentlig og privat hold er at Grenseland-kommunene ønsker å beholde (og videreutvikle) Avisa Grenseland. En løsning for fremtiden kan være å gi et kommunalt bidrag (fra utviklingsavtalen?) på dagens nivå, og at hver av de tre kommunene betaler annonsepris for én side med kommunal informasjon. Det vil si kr. 8.500 (slik andre



RØMSKOG KOMMUNE

annonsører gjør). Da vil man også unngå grensetilfellene der det kan være tvil om hva som er informasjon og hva som er annonse.

En slik løsning vil gi Avisa Grenseland større mulighet til å overleve. Vi vil ha muligheten til å utvikle produktet redaksjonelt. I dag brukes alt for store ressurser på å skaffe inntekter. Det går på bekostning av produktet. Vi ser for oss regelmessige møter med kommunene for å sikre at nyttige og gode reportasjeideer blir satt ut i livet.

En utgivelsesplan for hele 2012 må på plass før jul. Denne skal spikres og etterfølges, slik at alle får helt konkrete datoer og frister å forholde seg til. Til nå har for ofte tilfeldigheter og endringer skapt en lite oversiktlig situasjon. Dette skal og vil bli endret i 2012 – forutsatt at AG får nødvendig hjelp til å overleve. Forutsatt at AG videreføres, blir det ti utgaver i 2012 (alle måneder minus januar og juli). Både 2010 og 2011 har hatt elleve utgaver.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Kommunenes engasjement i forhold til omdømmearbeidet og Bolystprosjektet, gjør at avisen fortsatt vil være viktig. Det synes rimelig at det i tillegg til utviklingsavtalen også er en kommunal egenandel på utgivelsen. Avisa Grenseland er en positiv formidler av informasjon om Rømskog og de andre grensekommunene, og bidrar til å bygge identitet og tilhørighet. Dette er viktig i forhold til stedutvikling og rekruttering av nye innbyggere.

Kommunen og resten av lokalsamfunnet kan bruke Avisa Grenseland mer aktivt enn til nå. Det bør også vurderes om en mer aktiv bruk av avisa kan erstatte utgivelse av Rømsjingen. Det stoffet som i dag publiseres i Rømsjingen kan publiseres i Avisa Grenseland under Rømsjing-logoen

6. AKTUELLE VEDLEGG:



**SAK: VALG AV REPRESENTANT TIL STYRET I
NORMEKA AS**

Behandlende organ:	Møtedato	Sak nr.	Ark.nr.
Formannskapet	19.03.2012	17/12	624
Kommunestyret	19.04.2012		

Saksbehandler: Anne Kirsti Johnsen

1. HVA SAKEN GJELDER:

Valg av representant til styret i Normeka AS.

2. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING:

1. Som Rømskog kommunes representant i styret i Normeka AS velges Erik Svarstad.

Rådmannen i Rømskog, 12.03.2012

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

3. VEDTAK:

4. SAKENS FAKTA:

Rømskog kommunes representant i styret i Normeka AS er på valg. Generalforsamlingen skal velge nytt styre 27.mars 2012. Nårværende styrerepresentant for kommunen Erik Svarstad er villig til å ta en ny periode for kommunen. Kommunens vararepresentant til styret Jørn Ola Trandem er ikke på valg.

5. RÅDMANNENS VURDERING:

Erik Svarstad bør gjenvelges som representant for Rømskog kommune.

6. VEDTAK: